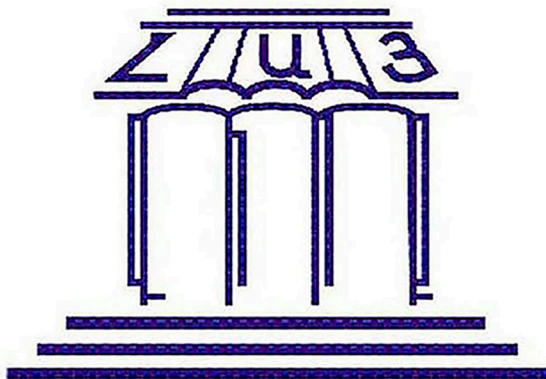

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2252

241

P-51

1923

2010

B 2001

ԱՇԽԱՐՀԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

ԻՆՉՈՒ

ԴԱՐՄԱՆԸ

Զարիֆ ինչո՛ւ թոյլատրուած է
Ո՛վ Շինեց Սատաման
Մարգարէութիւն եւ Անոր
Կատարումը
Աշխարհին վախճանը
Անմահութիւն
Ո՛ր եմ նմջեցեալները
Փրկամք մը Ամենուն համար
Կատուած ինչո՛ւ Չմեռցնէր
Սատաման

241

Բ-51

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՍԲ.ԳԻՐԶ
ՈՒՍԱՆՈՂԱԾ.ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ՊՐՈՒՔԼԻՆ,ՆԻԻ ԵՕՐԶ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՏԱԳՆԱՊԸ — ԻՆՉՈՒ՞
ԴԱՐՄԱՆԸ

Զարիքը ինչու՞ թոյլատրուած է
էջ երեք

Ո՞վ Շինեց Սատանան
էջ Տասնըչորս

Աստուած ինչու՞ Զմեռացներ Սատանան
էջ Քսան

Մարգարէութիւն եւ Անոր Կատարումը
էջ Քսանըրկու

Աշխարհին Վախճանը
էջ Քսանըվեց

Անմահութիւն
էջ երեսունըմէկ

Ու՞ր եմ ննջեցեալները
էջ Քառասունըմէկ

էջ Քառասունեօներ
Փրկանք Մը Ամենուն Համար

Աշխարհի Տագնապը— ինչու՞
էջ Յիսունները

Հրատարակիչը՝

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՍԲ.ԳԻՐԳ ՈՒՍԱՆՈՂԱՅ ՄԻՈՒԹԻԻՆ
INTERNATIONAL BIBLE STUDENTS ASSOCIATION
18 CONCORD ST., BROOKLYN, N. Y., U. S. A.

ՍՐ. ԳՐՈՑ ՆԻԹԵՐՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԻՆԸ ՃԱՌ

Ճ.Ֆ. ԲԸԹՆԸՐՅՈՐՏԻ Կողմանէ

Հեղինակ՝

«Աստուծոյ Բնաբը»

«Ապրողները Մեռելներու հետ կրնա՞ն խօսիլ»
«Ներկայիս Ապրող Մարդկութեան Միլիոնաւորներ
Բնաւ Պիտի Զմեռնին» Եւն., գրքերու:
(“World Distress” in Armenian)

53355-ա

1923ին՝

Հրատարակչական Իրաւունք Ներգրաւուած է
ՄԻՋԱԳՈՍԹԻՆ ՍՐ. ԳՐԱԲԱՐԱՐԱՆԻ ԵՄ
(Printed in U. S. A.)

39371-67

ԶԱՐԻՔԸ ԻՆԶՈՒԹՈՅԼԱՏՐՈՒԱԾ Է

Երկիրը տրտմութիւնով լեցուն է. եւ ամէն ոք
քիչ թէ շատ մարդկային անհանգստութիւններ,
ցաւեր ու տկարութիւններ ունի: Ոճիրը ամէն երկրի
մէջ ընդհանրացած է. ատելութիւնը, չարամտու-
թիւնն ու չարակամութիւնը անսահմանօրէն ի յայտ
կուգան. եւ աստուածային կարգադրութիւնը նկա-
տի առնելու հրաւիրուող մէկու մը մտքին մէջ յա-
ճախ հետեւեալ հարցումը կուգայ. — արդար, ի-
մաստուն եւ սիրող Աստուած մը ինչո՞ւ կը թոյլա-
տրէ որ աշխարհի մէջ չարիք ըլլայ եւ այսքան եր-
կար ատեն ժողովուրդը չարչրկէ:

Զարիքը ան է որ դժբաղդութիւն յառաջ կը բե-
րէ. եւ ոեւէ բան որ ուղղակի կամ անուղղակի կեր-
պով տառապանք կը պատճառէ, կրնայ չարիք նկա-
տուիլ: Երբեմն կը հարցնեն. Աստուած ինչո՞ւ թոյլ
տուաւ որ Սատանան մեր նախածնողը փորձէ եւ
անոնց օրինադանցութեան պատճառ ըլլայ: Նա այս
բոլոր նեղութիւնը՝ մարդուն անկումը, եւ հաղա-
րաւոր տարիներէ ի վեր մարդկութեան վրայ եկող
տառապանքը չէ՞ր կրնար արգիլել: Եւ ուրիշի ամե-
նակարող ըլլալու իրողութեան անմիջական եղբա-
կացութիւնը սա է թէ Նա կրնար արգիլել, եթէ իր
իմաստութիւնը այդպէս հրամայէր: Ատիկա չընելը
բաւ է ապացուցանելու թէ Նա չարիքը իմաստուն
եւ բարի նպատակի մը համար թոյլատրած է: Երբ
որ Անոր մեծ ծրագրին վերջաւորութիւնը ըմբռ-
նենք, այն ատեն որոշ կերպով պիտի տեսնենք իր
իմաստութիւնը՝ իր բոլոր թոյլատրութեանց մէջ,
եւ իր սէրը՝ մարդկութիւնը վերահաստատելու եւ
օրհնելու համար հայթայթուած կերպին մէջ:

ՉԱՐԻՔԻ ՄԻՋՈՑԱԻ ԿԱՐԵԼԻ՞ Է ՄԱՐԴԸ ԲԱՐԻ ԸՆԵԼ

Աստուած՝ առաջին մարդը մտաւորապէս, բարոյապէս ու ֆիզիքապէս կատարեալ ստեղծեց: «ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԾՐԱԳԻՐԸ» իր 167րդ. էջին վրայ այս նիւթը բացատրելով կ'ըսէ.

«Աստուած կարող էր մարդկութիւնը այնպէս մը ստեղծել, որ ուղիղն ու սխալը զանազանելու անկարող ըլլար, եւ կամ, կարող ըլլար միմիայն ուղիղը զանազանելու. սակայն ասիկա պարզապէս կենդանի մեքենայ մը ստեղծել պիտի նշանակեր եւ ոչ թէ՛ իր Արարիչին մտաւորական պատկերը: Կամ թէ՛ կրնար մարդը կատարեալ ու ազատ կամքով ստեղծել, ինչպէս որ ըրաւ, ու պաշտպանել զայն Սատանային փորձութենէն»:

Ուրիշ ունէ կերպով կարելի է մարդը յաւիտեանական երջանկութեան առաջնորդել: Նա՞ ազատ ըլլալու է իր կամքը գործադրելու մէջ. եւ սորվելու է զայն աստուածային կամաց համաձայն գործածել. եւ եթէ կ'ուզէ կատարեալ երջանկութիւն ունենալ, պէտք է որ այդ աստուածային կամքը կամաւորապէս գործադրէ:

Աստուած ամէն բան իր հաճոյքին համար ըստեղծեց: (Յայտ. Դ. 11) Աստուած անօրէնութեան չի հաճիր: (Սաղմոս Ե. 4) Ուրիշ կերպ մը Հիւայ, ուրեմն, որով Նա չարութեան աղետալից հետեւանքը եւ բարութեան լաւ արդասիւքը այսչափ լաւ կերպով կրնայ սորվեցնել իր հպատակներուն, բացի թոյլատրելէ որ անոնք այս բաները փորձառութեամբ հասկնան: Եհովա՝ մարդը միւս բոլոր երկրային արարածներէն զերիվեր ստեղծեց, եւ զանկաւ բարին ու չարը զանազանելու բարոյական զգացումով օժտեց: Եթէ մարդը չար ազդեցութեանց դէմ պաշտպանուէր ու պահպանուէր, եւ իր փորձառութիւնը միայն բարիին սահմանափակուէր, այն ատեն՝ նա չարին աղէտալի ազդեցութեանց մասին փորձառութեամբ ստացուած գիտութիւն մը բնաւ պիտի չունենար. հապա՞ հարկ պիտի ըլլար որ մարդը չարունակ պաշտպանուի, որը իր բարո-

յական ազատ կամքը ոչնչացուցած պիտի ըլլար: Ադամին ունեցած բարոյական զգացումը, բարին ու չարը զանազանելու գորութիւնը, եւ այս զգացումը գործածելու ազատութիւնը՝ կարեւոր էին զինքը Տէրոջը պատկերին պէս ընելու մէջ:

ՉԱՐԻՔԻ ԹՈՅԼԱՏՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ՝
ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՆՊԱՏԱԿԸ

Աստուծոյ յայտնած ծրագրէն որոշ է որ Նա կանխատեսեց՝ թէ չարիքին հետ ստացած գործնական փորձառութիւնը, մարդուն համար ամենալաւ, ամենաապահով եւ ամենատեսական դաս մը պիտի ըլլար: Ասոր համար Աստուած չարիքինց՝ այլ թոյլատրեց մարդուն որ չարիքին հետ չփռմ ունենայ: Թէեւ Աստուած մարդը կազմով կատարեալ ստեղծեց, բայց նա փորձառութիւն չունէր. եւ փորձառութիւն ձեռք բերելու համար մէկը պէտք է որ մասնաւոր պարագաներու մէջէն անցնի: Սբ. Գիրքը կը տեղեկացնէ մեզ թէ՛ երբոր չարիքը իր աղէտալի ազդեցութեանց մասին մարդուն լման եւ կատարեալ դաս մը տալու չափ թոյլատրուի, այլեւս պիտի դադրի գործունէութենէ. ինչու որ Աստուծոյ բոլոր հպատակները կամաւորապէս Իրեն պիտի հընադանդին եւ սիրոյ եւ արդարութեան պիտի հետեւին:— Ա. Կորնթ. ԺԵ. 25, 26, Եբրայեցեոց Բ. 14:

ՄԱՐԴԸ ԻՆՉՈՒ՞ ՏԱՌԱՊԻ ԱՂԱՄԻ
ՄԵՂՔԻՆ ՀԱՄԱՐ

Բայց մէկը կրնայ հարցնել. եթէ Տէրը թոյլատրեց որ չարիքը մէկ մարդու՝ Ադամի վրայ գայ, ինչու՞ թողուց որ անոր ազդեցութիւնը հազարաւոր տարիներէ իվեր իր սերունդն ալ զգայ: Երբոր Աստուծոյ ծրագիրը ըմբռնենք, այդ մասին Անոր խնայողութիւնը եւ զինքը զրդող իմաստութիւնն ու սէրը կրնանք տեսնել: Ադամ Եղեմի մէջ կատարեալ եղած ատենը փորձի ենթարկուեցաւ. եւ այդ վիճա-

կին մէջ զաւակներ չծնաւ: Նա օրինազանց ըլլալէ եւ մահուան դատապարտուելով Եղեմէ վնասուելէ վերջ զաւակներ ծնաւ, որոնք երկրի վրայ ծնան ու ապրեցան: Աստուծոյ կարգադրութեամբը այս դատապարտութիւնը Ադամի ամբողջ սերունդին ազդեց, որպէսզի մէկ փրկագինը բոլոր մարդոց օգտէ: Մեղքի պատճառաւ անկատար ըլլալով, Ադամ միայն անկատար զաւակներ կրնար ծնիլ: Սաղմոսերդու կ'ըսէ. «Ահա ես անօրէնութիւնով ծնայ, ու իմ մայրս մեղքով ծնաւ զիս:» (Սաղմոս ԾԱ. 5) «Վասնզի ինչպէս որ մէկ մարդէ մը մեղքը աշխարհք մը տաւ, եւ ան մեղքէն մահը, եւ այնպէս ամէն մարդոց վրայ տարածուեցաւ մահը, քանզի ամէնքը մեղանշեցին:» (Հռովմայեցւոց Ե. 12) Աստուած մարդկութեան փրկութիւնը ուրիշ կատարեալ մէկու մը զոհադործութեամբ հայթայթեց: Եթէ Ադամի օրինազանցութենէն յառաջ եկող դատաւճիռը միայն իրեն ազդէր, ու ատկէ յետոյ՝ եթէ երբէք Ադամ կեանք ստանար, նա ուրիշ կատարեալ էակի մը զոհադործութեամբ պէտք էր գնուէր, եւ իր սերունդէն կեանք ստացող իւրաքանչիւր անդամն ալ նմանապէս պէտք էր գնուէր: Եթէ ամէն մէկը առանձինն եւ զատ փորձի ենթարկուէր, այն ատեն ամէն մէկուն համար առանձինն եւ զատ փրկիչ մը կենալու էր: Հետեւաբար Աստուած ամէնը մէկ դատաւճիռի տակ բերաւ, որպէսզի մէկ Փրկիչը կարող ըլլայ ամէնն ալ գնել:

Աշխարհի հաստատուելէն առաջ Եհովայի նպատակն էր՝ մարդը մահէն փրկել ու մեղքին ազէտալի հետեւանքներուն լման փորձառութիւն մը ունենալէն վերջ, կեանքի արդար ու անաչառ պատեհութիւն մը տալ անոր: Ու երբոր աշխարհը փորձի ենթարկուի, ան ատեն մեղքի եւ անոր արդիւնքներու մասին գիտակից պիտի ըլլայ. մինչդեռ Ադամ իր առաջին փորձութեան ատեն այս փորձառու-

թիւնները չունէր: Կրնանք պատշաճօրէն ըսել թէ Ադամ օրինազանց եղած ատեն բոլոր չծնած մարդկութիւնը իր երանքին մէջ ունէր: Ուստի Տէրը՝ Ադամի հաւասար մէկուն կամաւոր մահովը կրնար, Ադամի եւ անոր բոլոր սերունդին դէմ եղած դատաւճիռը գոհացնել: Տէրը Մարգարէին միջոցաւ հետեւեալ խոստումը ըրաւ. «Ձանոնք գերեզմանի ձեռքէն պիտի փրկեմ, զանոնք մահուանէ պիտի ազատեմ. քու ժանտախտդ ուր է, ո'վ մահ, քու աւերումդ ուր է, ո'վ գերեզման. իմ աչքերէս զղջումը պիտի ծածկուի:» (Ովսեայ ԺԳ. 14) Այս փրկութիւնը գործադրելու միակ կերպը կատարեալ մարդու մը մահն էր, եւ ամբողջ աշխարհի մէջ կատարեալ մէկը չկար: Մէկը բնաւ չի կրնար փրկել իր եղբայրը, ոչ ալ անոր փրկանքը Աստուծոյ հատուցանել:— Սաղմոս ԽԹ. 7:

Ան ատեն էր որ Յիսուս Հոգեւոր մակարդակէն մարդկայինին փոխանձուելով իբրեւ մարդ ծնաւ, բայց ոչ թէ Ադամի սերունդին ունէ մէկուն երանքէն: Երբոր նա չափահաս եղաւ, մտաւորապէս, բարոյապէս ու Փրկիչապէս կատարեալ եւ Ադամի ցեղին ապականութենէն բոլորովին զերծ էր, եւ Եղեմի մէջ մեղանշելէն առաջ կատարեալ մարդ Ադամի ճիշդ նմանն էր: Յիսուս՝ մասնաւորապէս մարդկութիւնը փրկելու նպատակով եկած էր, ինչպէս ինք կ'ըսէ. «Որդին մարդոյ չեկաւ սպասաւորութիւն ընդունելու, հապա սպասաւորութիւն ընելու, եւ իր կեանքը շատերուն համար փրկանք տալու:» «Ես եկայ որ կեանք ունենան, եւ ալ աւելի ունենան:»— Մատթ. Ի. 28, Յովհաննու Ժ. 10:

ԶԱՐԻՔԻՆ ՎԱԽՃԱՆԸ— ԵՐԿԻՐԸ ԲՆԱԿՉՈՒԹԵԱՄԲ ԼԵՑՈՒՆԵԼԷ ՎԵՐՋ

Այսքան երկար տարիներու մեղաց ու մահուայ իշխանութեան թոյլտուութիւնը բաւականաչափ ժամանակ հայթայթեց որ մարդկային կատարեալ

վիճակներու վերահաստատութեան ժամանակ՝ երկիրը լեցնելու չափ անհատներ ծնին. եւ առատ ժամանակ ու պատեհութիւն հայթայթեց որ չափահասները մեղքին աղէտալի հետեւանքներուն փորձառու ըլլան: Բոլոր մանկութեան մէջ մեռնողները իրենց փորձառութիւնը Բրիստոսի հաղար-տարուայ իշխանութեան ժամանակ ստանալով հետզհետէ կատարելութեան պիտի բարձրացունին: Անոնք իրենց փորձառութենէն իզատ, ուրիշներուն պատահածը եւ անոնց վրայ ձգած աղղեցութիւնները տեսնելով գիտութիւն պիտի ստանան: Յիսուսի մահը ամէնուն օգտին համար էր: Գրուած է. «Յիսուսը փառքով ու պատուով պսակուած կը տեսնենք՝ որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր մահուան չարանքին համար, որ Աստուծոյ շնորհքովը ամենուն համար մահ ճաշակէ:» (Երբայեցեոց Բ. 9) Այսպէսով կը տեսնենք թէ Աստուծոյ նպատակն էր որ Յիսուսի մահն ու յարութիւնը ամբողջ մարդկային ընտանիքը— Ադամը եւ իր բոլոր սերունդը փրկելու համար բաւարար գին մը հայթայթէր: Ասիկա Սբ. Պօղոսի յայտարարութեան հետ համաձայն է. «Ան է աղէկը ու ընդունելին մեր Փրկիչ Աստուծոյն առջեւ. որ կ'ուզէ թէ ամէն մարդիկ փրկուին եւ ճշմարտութիւնը ճանչնալու գան: Քանզի մէկ Աստուած մը կայ, ու մէկ միջնորդ մը Աստուծոյ ու մարդոց մէջտեղ, Բրիստոս Յիսուս մարդը որ իր անձը ամենուն տեղը փրկանք տուաւ իր տեսին վկայութիւն ըլլալու:» (Ա.Տիմ. Բ. 3-6) Այս տեղ տրուած, կարգին համեմատ՝ ամբողջ մարդկութիւնը նախ Յիսուսի մահով ու Անոր զոհարարութեան արժանիքին՝ Աստուածային Արդարութեան ատեանին ներկայացուելովը Ադամական անէծքէն պիտի ազատուին, եւ յետոյ ճշմարտութիւնը ճանչնալու պիտի գան ու կեանքի արդար եւ անաչառ պատեհութիւն մը պիտի ստանան:

ԵՍՏ ԲԻԶԵՐ ԵՐԿԻՆԻ Կ'ԵՐԹԱՆ

Եհովայի չարիքը թոյլատրելուն ուրիշ մէկ պատճառն ալ սա էր որ անիկա մարդկութեան մէջէն ՆՈՐ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ մը զարգացնելու պատեհութիւնը հայթայթեց, որը Աստուծոյ բոլոր ստեղծագործութեանց բարձրագոյնն ու գերագոյնը պիտի ըլլայ: Այս նոր ստեղծագործութեան գլուխը Յիսուս է. եկեղեցին իր մարմնոյն անդամները կը կազմէ. եւ ասոնք նոյն փառաց հաղորդ ըլլալով Եհովայի ձեռքին մէջ միջոց մը պիտի ըլլան բոլոր մարդկային ընտանիքին վերահաստատութեան օրհնութիւններ մատուցանելու: Երկնաւոր Հօրը հաճելի թուած է որ այս նոր ստեղծագործութիւնը չարչարանքի միջոցաւ զարգանայ: (Եբր. Բ. 10, 11) Յիսուս փառաց արքունիքը ձգեց, ուր մեծ Եհովա Աստուծոյ ընկերակցութեամբ գերագոյն երջանկութիւն կը վայելէր: Նա մարմին եղաւ ու մարդոց մէջ բնակեցաւ: Նա մատաղատունկի պէս բուսաւ ու կատարել կազմով գեղեցիկ արարած մըն էր: Երեսունըրեք ու կէս տարի նա մեղաւորներու հետ ընկերակցեցաւ: Նա մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ հաց ուտելը չմերժեց. անոնց հետ չիման եկաւ, որովհետեւ անոնք Ադամի ցեղին անդամներն էին, եւ երկրի վրայ իր փորձառութեան նպատակներէն մին էր՝ մարդկութեան վրայ մեղքին բերած տառապանքին ծանօթանալ, որպէսզի դատաստանի ատեն, երբ մարդկութեան վերահաստատութեան գործին սկսի, անոնց հանդէպ համակրութեամբ լեցուած ըլլայ: Մարդարէն իր մասին կ'ըսէ. «Անիկա մեր մեղքերուն համար վիրաւորուեցաւ, եւ մեր անօրէնութիւններուն համար ծեծուեցաւ, մեր խաղաղութեան պատիժը անոր վրայ եղաւ, եւ անոր վէրքերովը մենք բժշկուեցանք: Ամէնքս ոչխարներու պէս մոլորեցանք, ամէն մէկերնիս իր ճամբուն դարձաւ, եւ Տէրը մեր ամենուն անօրէնութիւնը ա-

նոր վրայ դրաւ» (Եսայեայ ԾԳ. 5-7)— այս բոլորը կրեց որպէսզի Իր փառաւոր իշխանութեան ժամանակ մարդկութեան հետ պատշաճօրէն վարուելու համար պատրաստուի:

Երկնաւոր Հօրը հաճելի թուած է որ Քրիստոսի մարմնոյն անդամները տառապալից փորձառութիւններով զարգանան, եւ անոր համար Սբ Պողոս կ'ըսէ. «Թէ որ համբերենք, անոր հետն ալ պիտի թագաւորենք:» (Բ. Տիմ. Բ. 12) Եւ դարձեալ նա կ'ըսէ թէ մենք Քրիստոս Յիսուսի հետ ժառանգակիցներ ենք, «եթէ Իր չարչարանացը կցորդ ըլլանք Իր փառացն ալ հաղորդ կ'ըլլանք:» (Հռովմ. Ը. 16, 17) Այս նոր ստեղծագործութիւնը երբոր լրանայ ու փառաւորուի, անիկա Տէրօջը մասնաւոր պարծանքը եւ ուրախութիւնը պիտի ըլլայ: Սբ. Գիւրգը այս նոր ստեղծագործութեան մասին Սիօն ըսելով կը խօսի, որուն համար Սաղմոսերգուն գրեց. «Ինչու որ Տէրը Սիօնը ընտրեց, եւ զանիկա իրեն բնակութեան համար ուզեց:» (Սաղ. ՃԼԲ. 13) Ուրիշ խօսքով, նոր ստեղծագործութիւնը Աստուծոյ եւ մարդոց միջեւ՝ միութեան վայրը պիտի ըլլայ: Անիկա պիտի կազմէ մեծ Միջնորդը, Քահանան եւ Թագաւորը, որուն Գլուխն ու Գլխաւորը Յիսուս է: Անիկա Աստուծոյ եւ մարդոց ներկայացուցիչը ըլլալով, Աստուծոյ եւ մարդոց միջեւ միջնորդութիւն պիտի ընէ, ու մարդիկ Եհովայի հետ ներդաշնակութեան պիտի բերէ: Երկնային բնակարանով եւ Տէրօջը հետ յաւիտեական փառքով վարձատրուող դասակարգը աս է:— Յայտնութեան Բ. 10:

ԱՇԽԱՐՀ ԵԿՈՂ ԱՄԷՆ ՄԷԿԸ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԵՏԻ ՍՈՐՎԻ

«Սիօնէն՝ գեղեցկութեան կատարելութենէն Աստուած փայլեցաւ:» (Սաղ. Ծ. 2) Ուստի այս Սիօն դասակարգը, կամ նոր ստեղծագործութիւնը որուն գլխաւորը Յիսուս է, ժողովուրդին ճշմար-

տութիւնը պիտի սորվեցնէ. նախ՝ Թագաւորութեան հաստատուելու ատեն երկրի վրայ ապրողներուն: Անոնք պիտի սորվին թէ ի՞նչ ուտելու են եւ ի՞նչ հագնելու են, ի՞նչպէս չարժելու եւ ի՞նչպէս խորհելու են, եւ ամէն բանէ վեր արդարութեան սկզբունքներն ու օրէնքները պիտի սորվին. եւ չարիքին հետ այսքան երկար ժամանակ փորձառութիւն ունենալէ վերջ, անոնք որ անօրէնութիւնը կ'ատեն ու արդարութիւնը կը սիրեն, վերահաստատութեան միջոցաւ աստիճանաբար մարմնի, մտքի եւ սրտի կատարելութեան պիտի բարձրացունին: Եւ այս վերահաստատութեան ընթացքը հազար տարի պիտի տեւէ, այսինքն՝ Մեսիայի իշխանութեան շրջանին, Ադամ եւ իր ցեղին իւրաքանչիւր անդամը նպաստաւոր պայմաններու տակ կեանքի արդար եւ անաչառ պատեհութիւն մը պիտի ունենայ: Այն ատեն պիտի յայտնուի թէ մահը մեծ թշնամի մը եղած է. թէեւ մարդիկ մեռած էին, սակայն մեռեալներէն ու եւէ մէկը տանջարանի մէջ չէր: Փորձառութիւնը չահուած եւ կենաց օրհնութիւնները այլեւս եկած են. եւ վերահաստատուած մարդկութիւնը ասիկա տեսնելով՝ Աստուծոյ եւ անոր Քրիստոսին յաւիտեան փառք պիտի տան:

Ուրեմն, երեք նախնական պատճառներ կը տեսնենք որոնց համար Աստուած չարիքը Թոյլատրած է. (1) Չարագործութեան աղէտալի հետեւանքներու նկատմամբ մարդկութեան լման ու կատարեալ դաս մը տալ: (2) Իրենց կենաց վերջնական պատեհութիւնը ստանալէ առաջ՝ փորձառութիւն ունեցող ժողովուրդով մը երկիրը լեցնելու չափ ժամանակ մը հայթայթել, (3) եւ նոր ստեղծագործութիւն մը զարդացնելու պատեհութիւն հայթայթել, որոնց միջոցաւ Տէր Եհովա օրհնութիւններ պիտի մատուցանէ մարդկութեան. ատկէ վերջը, անոնք Եհովայի պարծանքն ու փառքը պիտի ըլլան «Գալու

դարերուն մէջը (սլիտի) ցուցնէ իր շնորհքին դերազանց մեծութիւնը՝ Քրիստոս Յիսուսով մեղի ցուցուած քաղցրութիւնովը:»— Եփեսացւոց Բ. 7:

Ըստ փրկութեան մեծ ծրագրին եւ Քրիստոսի միջոցաւ դալիք ամէն բաներու վերահաստատութեան, կրնանք տեսնել թէ օրհնութիւնները չարիքին թոյլտուութեան արդիւնքն են, որը ուրիշ ունէ կերպով այսքան լիութեամբ պիտի չիրականանար: Ոչ միայն մարդիկ իրենց շահած փորձառութիւններն եւ հրեշտակները մարդոց փորձառութիւնները դիտելով օգտուած պիտի ըլլան, հասարակ բոլորն ալ Աստուծոյ նկարագրին պիտի ծանօթանան, ինչպէս որ իր ծրագրին մէջ յայտնուած է: Այսպէս՝ անոնք իր նկարագրի կատարեալ հաւասարակշռութիւնը— իր իմաստութեան, արդարութեան, սիրոյ եւ զօրութեան, ճշգրիտ ներդաշնակութեամբ գործելը պիտի տեսնեն:

ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ ԵՎԱԾ Է

Բայց ի՞նչ է պատճառը պատերազմի, սովի, սլայքարի եւ Պոլշէի վիկութեան, եւ ուրիշ անպատմելի նախճիրներուն, որոնց՝ աշխարհի ժողովուրդը ականատեսը կ'ըլլայ ներկայիս: Համառօտ պատասխանով՝ պատճառը սա է. Աստուածաշունչին մէջ Սատանան «այս աշխարհի աստուածը» կոչուած է: (Բ. Կորնթ. Դ. 4) Նա դարերէ ի վեր ազդերուն վրայ իշխած է: Սատանայի կայսրութեան եւ երկրի աղդերուն վրայ դատաստանի եւ վրէժխնդրութեան օրը Աստուած նախագուշակեց: Ներկայիս երկրի չար դրութեանց վրայ՝ Եհովայի վրէժխնդրութեան՝ դատաստանի օրունը հասած ենք: Երկրի վրայ եղած այս նեղութիւնը մեծ ճգնաժամի մը կ'առաջնորդէ, որը վերահաստատութեան օրհնութիւնները սկսելէն անմիջապէս առաջ պէտք է տեղի ունենայ: Մարդկութիւնը՝ ներկայիս ճիշդ Յիսուսի նախագուշակած շրջանին մէջն է, երբ Հաղարամեայի

օրհնութիւնը դալէ ճիշդ առաջ՝ վերջին օրերու վիճակները տեղի պիտի ունենան: Առաջին աշխարհը մեծ ջրհեղեղով մը անցաւ: Ներկայ չար աշխարհն ալ նեղութեան մեծ ու կրակոտ ժամանակաշրջանի մը մէջէ կ'անցնի, եւ ասոր պիտի յաջորդէ նոր կարգ ու սարք մը, որոնց մէջ արդարութիւն կը բնակի:— Բ. Պետրոսի Գ. 13:

ԱՊԱՊԱՅ ԵՐԿԻՐԸ

Այս ժամանակի մասին «ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԾՐԱԳԻՐԸ»-ի 276րդ. էջին վրայ կը կարդանք.

«Վայրկեանի մը համար զոցէ աչքերդ թշուառութեան, տառապանքի, անկումի եւ վիշտերու տեսարաններուն առջեւ՝ որոնք դեռ կը տիրապետեն մեղքի պատճառաւ. ու քու մտքի տեսողութեանդ առջեւ պատկերացուր կատարեալ երկրին փառքը: Ուր ո'չ մէկ մեղքի արատ պիտի խանդարէ մարդկային կատարեալ ընկերակալ կազմին երջանկութիւնն ու հանդիսը. ո'չ մէկ դառն խորհուրդ եւ կամ անբարեխիղճ նայուածք կամ խօսք. ընդհակառակը, ամէն սրտէ ըղձող սէրը միւս բոլոր սրտերուն մէջ արձագանք կը գտնէ, ու ամէն շարժում մարդասիրութիւն եւ դրոյթ կ'արտայայտէ: Հոն այլեւս հիւանդութիւն պիտի չըլլայ, ո'չ մէկ ցաւ կամ վիշտ, քայքայումի ո'չ մէկ նշան— ոչ ալ նոյնիսկ այս տեսակ բաներու վախը: Երեւակայէ առողջութեան եւ մարդկային ձեւի ու դիմադրի գեղեցկութեան այն բոլոր համեմատական պատկերները, որոնք երբէք տեսած ես. յիշելով սակայն, թէ կատարեալ մարդկութիւնը անոնց բոլորէն ալ աւելի գերազանց սիրունութիւն մը եւ հրապոյր մը պիտի ունենայ: Ներքին մաքրութիւնը ու մտաւոր եւ բարոյական կատարելութիւնը, պիտի գերազանցէ ու փառաւորէ ամէն լուսաւալ զիմադիմ: Այսպէս պիտի ըլլայ աշխարհի մարդկային ընկերութիւնը. ու կողոպտուած եւ խոչտանդուած արտաստուղներուն աչքերէն պիտի սրբուին դառնութեան արցունքները, երբ այլեւս աւարտած է յարուսթեան գործը:»

Ո՞վ Շինեց ՍԱՏԱՆԱՆ

«Արժանի ես՝ Տէր՝ փառք ու պատիւ եւ գորութիւն առնելու, ինչու որ ամէն բան դուն ստեղծեցիր, ու քու կամովնք եղան ու ստեղծուեցան:» Յայտ. Դ. 11:

ՔԱՆԻ որ Աստուածաշունչի մէջ կը կարդանք թէ Տէրը ստեղծեց ամէն բան եւ իր բոլոր գործերը կատարեալ են (Բ. Օրինաց ԼԲ. 4). եւ քանի որ դիտենք թէ Սատանան չար է, եւ վստահ ենք որ Աստուած չար մէկը չստեղծեր, ուրեմն կը հարցնենք. Ո՞վ ստեղծեց Սատանան:

Բոլոր դիտակից արարածները բարին ու չարը ընտրելու առանձնաշնորհը ունեցող ազատ կամքի տէր էակներն ըլլալու են. եթէ ոչ՝ արարածը պարզապէս մեքենայ մը պիտի ըլլար որ իր ստեղծուած նպատակէն իզատ ուրիշ ոչինչ կրնայ ընել: Քանի որ ուղիղ կամ սխալ ընթացքին ընտրութիւնը արարածին ազատ կամքին կը թողուի, դիւրին է տեսնել թէ ի՞նչպէս արարած մը սկիզբէն կատարեալ՝ իսկ վերջէն չար ընթացք մը ընտրելով, կրնայ խիստ չար ըլլալ:

ԱՐՈՒՍԵԱԿԸ ՄԻՇՏ ՍԱՏԱՆԱՅ ԶԻՐ.

ԵՆՈՎԱՅԻ ստեղծած զարմանալիօրէն գեղեցիկ արարածներէն մին էր Արուսեակը: Արուսեակի բառը պայծառ ու փայլուն մէկը, առաւօտեան աստղը կը նշանակէ: Ըստ Յորի արձանագրութեան՝ Աստուած երկրին հիմերը դրած ժամանակ Արուսեակը ներկայ էր, եւ մեծ Արարիչին գովարանութեան մասկայ էր, եւ մեծ Արարիչին գովարանութեան մասնակցեցաւ: (Յորայ ԼԸ. 7) Աստուծոյ մարդարէին նակցեցաւ: (Յորայ ԼԸ. 7) Աստուծոյ մարդարէին նակցեցաւ: (Յորայ ԼԸ. 7) Աստուծոյ մարդարէին նակցեցաւ, ու փառաւոր տեսքով արարած մը ըլլալու էր: Մարդարէն կ'ըսէ. «Դուն Աստուծոյ դրախ-

տին՝ Եդեմի մէջ էիր, քու ծածկոցդ ամէն պատուական քարերն էին, սարդինն, տպաղինն ու ադամանդ, ոսկեքար, եղեգնաքար եւ յասպիս, չափիւղայ, կարկենան եւ զմրուխտ ու ոսկի. քու թրմբուկներուդ ու սրինգներուդ գործը քու ստեղծուած օրդ քեզի պատրաստուեցաւ: Դուն օծուած ու ծածկող քերովքէ մըն էիր, ու ես քեզ դրի. եւ դուն Աստուծոյ սուրբ լեռանը վրայ էիր, դուն հրեղէն քարերուն մէջ տեղուանքը կը չըլէիր: Դուն քու ճամբաներուդ մէջ կատարեալ էիր, քու ստեղծուած օրէդ մինչեւ այն օրը՝ որ քու վրադ անօրէնութիւն գտնուեցաւ:» — Եզեկիելի ԻԸ. 13-15:

ԱՐՈՒՍԵԱԿԸ ԵՐԲ ՍԱՏԱՆԱՅ ԵՂԱԻ

Ուստի կը տեսնենք թէ Արուսեակը կատարեալ ստեղծուած էր: Նա օծուած քերովքէ կոչուած է, որ ուրիշներու վրայ իշխանութիւն ունենալ ըսել է: Այս համարին մէջ անոր Եդեմի մէջ ըլլալը ըսուած է, ու աս եւ ուրիշ համարներ ցոյց կուտան թէ նա Ադամի ու Եւայի ստեղծուելով՝ Եդեմ դրուած ատեն, անոնց վրայ վերատեսուչ կարգուած էր: Աստուած Ադամը ստեղծած ատեն անոր տուաւ երկրին իշխելու առանձնաշնորհը: Թէեւ Արուսեակ խիստ մեծ ու գեղեցիկ էր բայց իշխանութիւն մը չունէր: Իշխանութիւն մը ունենալու փառասիրութիւնը ունէր սրտին մէջ, եւ որոշեց զայն ձեռք ձգել: Ասիկա դործադրելու համար, նա կանխամտածութեամբ սուտ խօսելով Եւան խաբեց: Եւային՝ նա իսկապէս ըսաւ թէ ԵՆՈՎԱ կը ջանար զինքը եւ իր ամուսինը տգիտութեան մէջ պահել: Իր նպատակը իրագործելու համար, Եդեմի գազաններէն մէկուն՝ օձին միջոցաւ գործեց. եւ այս գազանի միջոցաւ ըսաւ. «Իրաւ Աստուած ըսա՞ւ թէ պարտէզին ամէն ծառէն պիտի չուտէք:» Եւայ պատասխանեց. «Պարտէզին ծառերուն պտուղէն կ'ուտենք. բայց պար-

Բանասերի զրպարտող ըսել է: Սատանան Եդեմի մէջ զԱստուած զրպարտեց. եւ ատկէ իվեր Տէրը եւ իր հետեւորդներուն դէմ եղած ամէն չարամիտ եւ զրպարտալից ամբաստանութիւնները այս անօրէնէն դրդուած են: Յիսուս անոր մասին խօսելով կ'ըսէ թէ՝ նա ստախօս մը եւ անոր հայրն է: Յովհաննու Ը. 44:

ԿԵՂԾ ԿՐՕՆՔՆԵՐԸ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ
ԿՄԱՐԱՏԱՌՈՐԵՆ

Աստուած Իսրայէլի մէջ ճշմարիտ կրօնքը հաստատելով պատուիրեց որ զինքը պաշտեն իբրեւ ճշմարիտ Աստուածը: Հակառակորդ Սատանան շրջակայ հեթանոս ազգերուն մէջ կեղծ կրօնքը հաստատելով պատճառ եղաւ որ ժողովուրդը՝ զինք, պատկերներ եւ դուեր պաշտեն. եւ բոլոր կեղծ կրօնքները այս աղբիւրէն կը բղխին: Տէրը ճշմարիտ Քրիստոնէական կրօնքը հաստատեց, եւ Սատանան ատկէ վերջը անօրէնութեան խորհուրդը՝ անհաւատ կրօնքը հաստատեց, որը կը հաւաստէ զԱստուած պաշտել, ու միեւնոյն ատեն զԱնիկա եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսը սխալ կը ներկայացնէ: Ուստի Սբ. Գիրքը կ'ապացուցանէ թէ Աստուած Սատանան չստեղծեց: Անոր ստեղծածը Արուսեակն էր, կատարեալ էակ մը որ վերջէն իր չար ընթացքին պատճառաւ Սատանայ եղաւ:

ՍԱՏԱՆԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՂ ՀՐԵՇՏԱԿՆԵՐ

Ադամէն մինչեւ ջրհեղեղ՝ Աստուած թոյլ տուաւ որ երկնից հրեշտակները վերահսկեն մարդոց վրայ: Սատանան այս հրեշտակներէն շատերը մոլորեցուց, ու անոնց միջոցաւ մարդկային ցեղը ապականելով, բոլորը անօրէնութեան տարաւ. եւ երկրի վրայ անօրէնութիւնը այնքան սաստկացաւ որ Նոյն եւ իր ընտանիքէն զատ ամէնը ոճիրի եւ չարագործութեան մէջ մխրճուած էին: Անոնց սըրտին խորհուրդներուն գաղափարները միայն չար

էին ամէն օր: Եւսովա երկրի վրայ ջրհեղեղ բերելով բոլոր մարդկային սերունդը բնաջնեց, բացի Նոյն եւ իր ընտանիքէն, որոնք Աստուծոյ առջեւ շնորհք գտնելով տապանի մէջ առնուեցան: Սատանայի մոլորած այս չար հրեշտակները Աստուած զսպեց մինչեւ մեծ օրուան դատաստանը: (Յուդայի 6, Բ. Պետ. Բ. 4) Ջրհեղեղէն վերջը Տէրը Նոյի միջոցաւ դարձեալ սկսաւ երկիրը բնակչութեամբ լեցնել. եւ յարմար ատենին Իսրայէլ ազգը կաղմակերպեց իբրեւ Աստուծոյ ընտրեալ ժողովուրդը: Սատանան միշտ իրեն հակառակեցաւ:

Ջրհեղեղէն իվեր այս չար ոգիներուն մեքենայութիւնները բացատրելով՝ «ՍՏԵՐԱՆԿԱՐԻ ԸՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱՏՐԱՄԻ» գիրքը, իր 17րդ. էջին մէջ կ'ըսէ.

«Անոնք խիստ հեռու տեղ մը չեն, կրակ հրահրելու գործով զբաղած. ընդհակառակը, ըստ իրենց կարեացը՝ կը ջանան մօտ ըլլալ մարդկութեան: Թոյլատրուած չըլլալով մարդկային մարմնով մարմնանալու, անոնք կը ջանան յատկատեսներու եւ վճռակներու միջոցաւ դիւահարել մարդիկ: Մարդկութիւնը բոլորովին պիտի մերժէր անոնք, եթէ անոնց իսկական նկարագիրը զիտնար: Անոնք երբեմն իբր բարեկամներ կը ներկայանան, հաղորդակցելով վճռակներու կամ կախարդներու միջոցաւ»:

ՄԵՌԵԼՆԵՐԸ ԱՆՁՆԱՌՈՐՈՂՆԵՐ

Այս զսպուած չար հրեշտակները կամ չար ոգիները որ ալ չէին թոյլատրուէր մարդոց մէջ մարմնանալու, Սատանայի առաջնորդութեամբ եւ միջնորդներու միջոցաւ երկրի վրայ իրենց հպատակող մարդոց հետ յարաբերութիւն հաստատեցին: Տէրը մարդոց հետ յարաբերելու ջանացողներէն հեռու ոգիներու հետ յարաբերելու ջանացողներէն հեռու կենան. եւ ըստ օրէնքի պատուէրին՝ անոնք բոլոր ոգեհարց միջնորդները մահուան ենթարկելու էին: Բայց Իսրայէլացիք կրկին ու կրկին փորձութեան մէջ ինկան. եւ վերջապէս Սատանան իրենց տապալման պատճառ եղաւ: Նա Իսրայէլի մարգարէ-

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՈՐ ԿԱՏԱՐՈՒՄ Ը

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆԶԸ մարգարէական խօսքերով լեցուն է: Աստուծո՛ր գրուած ժամանակ մարգարէական հասկնալի ըլլալուն համար՝ մութ ասացուածքներ կոչուած են: Մարգարէութիւնը կը նշանակէ գուշակել այն դէպքերը, որոնք կ'ակնկալուին պաշտօնի պատահիլ: Երբոր այս դէպքերը պատահին ու արձանագրուին, զանոնք կատարուած մարգարէութիւն կամ պատմութիւն կը կոչենք:

Մարգարէական ունէ միտք որոշապէս չի կրնար գիտնալ թէ ապագան ինչ պիտի բերէ: Հետեւաբար պէտք է եղբայրացիներ թէ մարգարէութիւնը Աստուծո՛ր կողմէ կուգայ եւ մարդուն դաստիարակութեան տուած է որպէսզի Տէրոջը յարմար ատեն համար գրուած է որպէսզի Տէրոջը յարմար ատեն հասկցուի: Առաքելաւ կ'ըսէ. «Ինչու որ մարգարէութիւն մը երբէք մարդոց կամքին պէս չտրուեցաւ, ուրիշ Ստուծոյ սուրբ մարդիկը Սուրբ Հոգիէն հապա Աստուծոյ սուրբ մարդիկը Սուրբ Հոգիէն շարժուած՝ խօսեցան:» (Բ.Պետրոսի Ա. 21) Արդեւ ըսեալ այս մարդիկը մարգարէական խօսքերը խօսելու կամ արձանագրելու համար իբրեւ Տէրոջը թարգմանները կամ զրազիրները գործածուեցան:

Մարգարէութեանց՝ Եհովայէն գալը վճռական ապացոյց մըն է թէ ժամանակ մը պիտի գայ որ ա մարգարէութիւնները կատարուին, ինչու որ մեծ իմաստուն Արարիչը՝ առանց նպատակի բան մը չէր ներ: Այս մասին մեզ վստահեցնելու համար Եհովայ իր մարգարէին զրեւ տուաւ. «Իմ բերնէս ելած խօսքն ալ այնպէս պիտի ըլլայ ինձի պարսպ պիտի չգայ, հապա իմ կամքս պիտի կատարէ ու յաջողունայ, հապա իմ կամքս պիտի կատարէ ու յաջողունայ թամբ ի գործ դնէ ան բանը՝ որուն համար զանիկայ զրկեցի:» — Եսայիայ ԾԵ. 11:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒՅՈՒՄ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԴԵՊՔԵՐ

Այս կէտը բացատրելու համար մարգարէութեան ու անոնց կատարման մի քանի օրինակներ կուտանք: Աստուծո՛ր սուրբ մարգարէին միջոցաւ մարդուն փրկութիւնը գուշակեց: (Ուսեայ ԺԳ. 14) Նա մարգարէացաւ թէ ան՝ աշխարհ գալիք Հոգի, Հրեայ մը պիտի ըլլար: (Բ. Օրինաց ԺԸ. 15) Նա՝ Անոր ծննդի տեղը յատկորոշեց: (Միքայ Ե. 2) Նա՝ գուշակեց թէ Անիկա իր ժողովուրդին պիտի գայ. թէ անոնք՝ զԱնիկա պիտի չընդունին, հապա՝ պիտի նախատեն ու մերժեն. եւ թէ Նա՝ վշտաց տէր ու ցաւոց տեղեակ պիտի ըլլայ: (Եսայիայ ԾԳ. 1-3) Նա՝ գուշակեց Անոր յաղթական կերպով Երուսաղէմ մտնելը, եւ իբրեւ Թագաւոր՝ Ինքզինքը Հրեաներուն ներկայացնելը: (Զաք. Թ. 9) Նա՝ գուշակեց Անոր մատնուելը (Զաք. ԺԱ. 12), եւ թէ Նա պիտի մեռնէր բայց ոչ թէ Իրեն համար (Դանիէլի Թ. 26). թէ Անոր մահուան համար արդարացի պատճառ մը պիտի չըլլար, սակայն Նա յանցաւորներուն հետ պիտի սեպուէր: (Եսայիայ ԾԳ. 8, 9) Նա՝ գուշակեց թէ Անիկա բոնի կերպով պիտի մեռնուէր, բայց մարմնին մէկ ոսկորն ալ պիտի չկոտորուէր:

Սբ. Գրոց ամէն ուսանող զիտէ թէ Յիսուս՝ Տէր Եհովայի զրեւ տուած այս բոլոր մարգարէութիւնները կատարեց. թէ Մովսէս՝ Անոր մէկ պատկերն էր. թէ Յիսուս ծնունդով Հրեայ մըն էր. թէ գուշակուածին պէս, Նա Բեթլէհեմի մէջ ծնաւ. թէ Նա՝ Հրեաներուն եկաւ իբրեւ Թագաւոր, որը մասնաւորապէս Մատթէոսի ԻԱ. 1-9ի մէջ արձանագրուած է. թէ Նա՝ մերժուեցաւ ու խաչուեցաւ, եւ մարդուն փրկիչը եղաւ:»

ՀՐԵԱՆԵՐՈՒՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԱՊԱԼՈՒՄԸ
ԳՈՒՇԱԿՈՒՄԸ

Աստուծո՛ր Մովսէսի միջոցաւ Իսրայէլ ազգին տապալումը գուշակեց: (Դեւ. ԻԶ. 18, 31, 32) Դարձ-

ևալ Նա Իսրայէլի տապալումը եղեկիէլ և Երեմիա մարգարէներուն միջոցաւ գուշակեց: Այս մարգարէութիւնները ճիշդ ժամանակին կատարուեցան ու Հրեաները Պաղեստինէն արտաքսուեցան:

Աստուած՝ մարգարէներուն միջոցաւ «վերջին ժամանակը» գուշակեց: Մանաւանդ Դանիէլի միջոցաւ ըսաւ. «Եւ դուն՝ ով Դանիէլ՝ սա խօսքերը դու ցէ՛, ու գիրքը կնքէ՛ մինչեւ վերջին ժամանակը. շատերը հոս հոն պիտի պտտին, ու գիտութիւնը պիտի շատնայ:» (Դանիէլի ԺԲ. 4) Ներկայիս ասպիկատարութիւնը կը տեսնենք:

ՆԱՌԻՄ ՇՈԳԵԿԱՌՔԸ ԳՈՒՇԱԿԱԾ ԷՐ

Հետաքրքրական է գիտնալ թէ շատ մը դարեր առաջ Տէրը՝ Իր Նաում մարգարէին միջոցաւ շարժման մէջ եղող շողեկաւոր մը գուշակութիւնը և ևս իսրայէլացիները տուաւ, ցոյց տալով թէ յարմար ատենին ատիկա տեղի պիտի ունենար: Այս մարգարէութիւնը ներկայիս կատարուած է:— Տես Նաւա Բ. 3-6:

Ներկայիս՝ երկրի բոլոր քաղաքակիրթ ազգերու կողմանէ գործածուած օգնաւոր, Աստուծոյ մարգարէն շատ մը դարեր առաջ գուշակած էր: Աստուծոյ մարգարէն, նմանապէս հիմակուան բոլոր երկրի վրայ պատգամներ տարածող անթել հեռու գիրն ալ շատ մը դարեր առաջ գուշակեց:— Եսայ Կ. 8, Յորայ ԼԸ. 35:

ՀԱՄԱՇԵԱՐ ՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԹՈՒԱԿԱՆԸ՝
1914Ը ԿԱՆԵԱԳՈՒՇԱԿՈՒԱԾ

Աստուածաշունչին մէջ ուրիշ կարգ մը մարգարէական խօսքեր կան, որոնցմէ շատերը ներկայիս կը կատարուին: Ասոնց մէջ կարեւորը Համաշխարհային Պատերազմն է, որուն 1914ին սկսիլը ՈՒՍՈՒՅՆ ՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՔ ՍԲ.ԳՐՈՅԻ «ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՄՕՏ Է»

Երկրորդ հատորին (1889ին գրուած) մէջ կանխատեսուած էր: 73, 79 և 89րդ. էջերէն մէջ կը բերենք.

«Աստուծոյ այլաբանական թաղաւորութեան՝ Իսրայէլի թաղաւորութեան վերցուելն մինչեւ անոր հակառակը՝ Աստուծոյ ճշմարիտ թաղաւորութեան ներածման ու հաստատման ժամանակը երկարող մարդկային պատմութեան շրջանը, մեր Տէրոջ կողմանէ «Հեքամոսաց ժամանակները» կոչուած են:

«Աստուածաշունչին ապացոյցը զօրաւոր ու որոշ է թէ «Հեթանոսաց ժամանակները» 2520 տարուայ շրջան մըն է, որ Բ.Ա. 606էն մինչեւ 1914 կը տեւէ:— Տես նաեւ ՆԵՐԿԱՅԻՍ ԱՊՐՈՂ ՄԱՐԳԱՐԵՆԷՆԷՆ ՄԻԼԻՈՆԱՒՈՐՆԵՐ ԲՆԱԻ ՊԵՏԻ ԶՄԵՆԻՆ ԳՐԵԻՆ 11-13 էջերը:

«Սբ. Գրոց մէջ ժամանակը այլաբանական տարիի մը իմաստով գործածուած է:... Ուրեմն,... եօթը ժամանակները 2520 տարուայ շրջան մը կ'ընէ:»

Աստուածաշունչը՝ գրուած ամենահիշատակի, սակայն ամենէն քիչ հասկցուած գիրքն է: Բայց ներկայիս Սբ. Գրքը չհասկնալու համար իրաւացի պատճառ մը չկայ: Ամէն տուն Սբ. Գրքով ու Սբ. Գրոց մեկնութիւններով հայթայթուելու է: Բոլոր մանուկները՝ իրենց կարգաւ սորվելու սկսած ժամանակէն քաջալերուելու են որ Աստուածաշունչը ուսումնասիրեն. որովհետեւ անոր մէջ յստակօրէն պարզուած է Աստուծոյ վերկութեան ծրագիրը՝ որ մարդկութեան կեանք, առողջութիւն ու երջանկութիւն պիտի բերէ, և այդ տեղեկութիւնը ստանալու համար ուրիշ ոեւէ միջոց չկայ: Մարգարէները գուշակեցին՝ Աստուածաշունչը աւելի լաւ կերպով հասկնալու ժամանակը: Այդ ժամանակը եկած է: Միայն Աստուծոյ ճշմարտութեան խօսքին և Անոր՝ մարդկութիւնը օրհնելու միջոցներու գիտութեամբն է որ ներկայ օրուան շատ մը շարիքներուն դէմ կանգնելի է պաշտպանուիլ: ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԾՐԱԳՐԻՆ, ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՔԵԱՐԻՆ, և ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՍԲ. ԳԻՐՔ ՈՒՍԱՆՈՂԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ հրատարակած շատ մը ուրիշ գրականութեանց բուն նպատակն է՝ օգնել ժողովուրդին որ Աստուծոյ խօսքովը դաստիարակուին:

ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

Քրիստոնեաները աշխարհի վախճանին սպասեր են: Հրեաները ատկէ շատ առաջ ակնկալեցին որ աշխարհը վերջ պիտի գտնէ. որովհետեւ իրենց մարգարէները այդպէս ուսուցին: Շատեր սխալ կերպով սորված են թէ՛ երբոր աշխարհը վերջանայ՝ երկիրը եւ անոր մէջ գտնուած ամէն բաները պիտի այրին: Այսպիսի հաւատքի մը պատճառը Աստուծոյ խօսքին ուսումնասիրութեան պակասն է: Անտրամաբանական կ'երեւնայ թէ Եհովա այսպիսի մեծ երկիր մը ստեղծէ եւ զայն կարգի դնէ, պարզապէս կործանելու համար: Եթէ այս մասին մէկը իր մտքին մէջ կասկած ունի, Տէրը իր մարգարէին միջոցաւ զայն կը փարատէ. «Քանզի այսպէս կ'ըսէ երկինքը ստեղծող Տէրը, ան Աստուծոյ որ երկիրը կազմեց, զանիկա շինեց եւ հաստատեց. զանիկա պարապ տեղը չստեղծեց, հապա բնակութեան համար կազմեց:» (Եսայեայ ԽԵ-18) «Երկիրը յաւիտեան կը մնայ:» — Ժողովողի Ա. 4:

ԱՇԽԱՐՀԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐՋԱՆԱՅ ԵՒ ՈՉ ԹԷ ԵՐԿԻՐԸ

Սբ. Գրոց մէջ աշխարհ բառով ընկերական կարգ ու սարքը ըսել ուզուած է, որը երբեմն քաղաքակիրթ աշխարհ կը կոչուի: Անիկա մարդուն պատկանող կարգ ու սարքին տեսանելի մասը կը նշանակէ, իր կառավարութեան մեթոտը եւն: Աստուածաշունչը երեք աշխարհներու մասին կը խօսի. — (1) Հին աշխարհը, որ ջրհեղեղով ապականած կորսուեցաւ (Բ. Պետ. Գ. 6). (2) ներկայ չար աշխարհը, որ նմանապէս պիտի կորսուի (Գաղ. Ա. 4, Բ. Պետ. Գ. 7). եւ (3) «զալիք աշխարհը»: (Եբր. Բ. 5) Առաջին աշխարհը կամ կարգ ու սարքը մարդուն ըս-

տեղծուելովը սկսաւ ու ջրհեղեղով վերջացաւ: Անոր վարիչները հրեշտակներն էին, ինչպէս Սբ. Գիրքը կ'ըսէ: Ջրհեղեղը վերջանալով երկրորդ աշխարհը սկսաւ: Ասիկա իրապէս չար աշխարհ մը եղած է, եւ դեռ է: Հրեաներուն հետաքրքրութեամբ սպասածը, եւ դարերէ իվեր Քրիստոնեաներուն ակնկալածը «ներկայ չար աշխարհին» վերջաւորութիւնն էր: «Գալիք աշխարհը,» «որուն մէջ արդարութիւն կը բնակի,» ան կարգ ու սարքն է որուն մէջ Մեսիան արդարութեամբ կ'իջնէ: — Եսայեայ ԽԵ. 17, Բ. Պետրոսի Գ. 13:

Քրիստոսի թագաւորութեան «ներկայ չար աշխարհէն» չըլլալու մասին՝ Նա ունէ մէկուն մտքին մէջ կասկած չթողուց. որովհետեւ Պիղատոսի առջեւ կեցած ժամանակ ըսաւ. «Իմ թագաւորութիւնս այս աշխարհէն չէ:» Դարձեալ Նա՝ Սատանան «այս աշխարհի իշխանը» կը կոչէ. եւ Պողոս Առաքեալ Սատանային կ'ականարկէ իբր «այս աշխարհի աստուածը:»

Ներկայ չար աշխարհի տեւողութեան, անկեղծ մարդիկ ջանացած են երկրի վրայ արդար կառավարութիւն մը հաստատել, ու շատոնց իվեր մարդուն ցանկացած բանը՝ այսինքն՝ կեանք, ազատութիւն եւ երջանկութիւն բերել: Այս աշխարհի մէջ շատ մը բարի բաներ եղած է. որովհետեւ շատ մը մարդիկ արդարութեան ու ճշմարտութեան համար աշխատած են: Բայց եւ այնպէս չարիքը տիրած է: Այս ժամանակաշրջանին հպարտները յաջողած են, եւ զօրութիւնը իրաւունք ըրած են: — Մաղաք. Գ. 15:

Հրեաները ներկայ չար աշխարհին վերջաւորութեամբ հետաքրքրուած էին, որովհետեւ կ'ականկալէին որ այն ատեն Մեսիայի թագաւորութիւնը պիտի հաստատուի եւ ժողովուրդը օրհնուի: Քրիստոնեաներն ալ անոր սպասած են, որովհետեւ Յիսուս իրենց աղօթել սորվեցուց. «Քու թագաւորու-

թիւնդ գայ. քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ ալ երկրիս վրայ:»— Մատթէոսի 2. 10:

Մեր Տէրը աշակերտները իրեն մօտենալով ըսին. «Ըսէ՛ մեզի՛, ե՞րբ պիտի ըլլան ատ բաները. եւ քու գալստեանդ ու աշխարհիս վերջին նշանը ի՞նչ պիտի ըլլայ:» (Մատթ. ԻԴ. 3) Յիսուս այս հարցումին մարգարէական լեզուով պատասխանեց— այսինքն՝ իր պատասխանով գուշակեց թէ ի՞նչ պիտի պատահի աշխարհի վերջաւորութեան. եւ այս պատճառաւ իր պատասխանը՝ ներկայ դէպքերու լոյսովը մասնաւորապէս հետաքրքրական է: Իր պատասխանը նկատողութեան առնելէ առաջ, համառօտիւ Աստուծոյ մարգարէական խօսքերուն ժամանակագրական կէտերէն ոմանք նկատի առնենք, ցուցնելու համար թէ աշխարհի վերջը ե՞րբ կրնայ ակնկալուիլ:

ՄԱՐԳԱՐԷԱԿԱՆ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐՈՒ—
ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐՈՒ, ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ, ԵՒՆ., ԲԱՆԱԼԻՆ

Հրեաները Աստուծոյ այլաբանական ժողովուրդն էին. այսինքն՝ նա այդ ժողովուրդը ընտրեց ու իրրեւ ազդ կազմակերպեց, անոնց տուաւ իր օրէնքը, եւ զանոնք ապագայ դէպքեր պատկերացրնելու համար գործածեց: (Եբր. Ժ. 1, Ա. Կորնթ. Ժ. 11) Որովհետեւ Հրեաները դրժեցին իր օրէնքը, Աստուած կրկին ու կրկին ըսաւ թէ՛ զանոնք պիտի մերժէ եւ պիտի թոյլատրէ որ Հեթանոսները զիրենք դերի տանին ու աշխարհակալ կայսրութիւն մը հաստատեն. եւ թէ ատկէ վերջը՝ իրենց պատիժը եօթը խորհրդաբանական ժամանակաշրջան պիտի տեւէ: Այս եօթը խորհրդաբանական ժամանակները եւ ատոնց քանի տարի ըլլալը «ՆԵՐԿԱՅԻՍ ԱՊՐՈՂ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵՆԷՆ ՄԻԼԻՈՆԱՒՈՐՆԵՐ ԲՆԱԼ ՊԻՏԻ ՉՄԵՌՆԻՆ» գրքոյկին 11-13 էջերուն մէջ բացատրուած են:

Սբ. Գիրքը որոշապէս՝ ցոյց կուտայ թէ Իսրայէլի դէմ Աստուծոյ այս վճիռը Բ. Ա. 606ին գործադրուեցաւ, եւ այն ատեն Նաբոգոդոնոսոր՝ տիեզերական հեթանոս իշխանը եղաւ: Ատկէ 2520 տարի հաշուելով Բ. թ. 1914ին կուգանք. եւ Սբ. Գրոց ժամանակագրութեան համեմատ, ճշգրտօրէն հաշուելով, հեթանոսաց ժամանակները 1914, Օգոստոս 1-ին պիտի լրանար: Ուրեմն այդ թուականը աշխարհի վերջը պիտի նշանակէր, երբ զանկա մատնանող դէպքերը պիտի սկսէին տեղի ունենալ: Յիսուս՝ այն ատեն պատահելիքը գուշակելով ըսաւ թէ ազգերը պիտի բարկանան ու Աստուծոյ բարկութիւնը պիտի գայ:— Յայտնութեան ԺԱ. 15-18:

ՕԳՈՍՏՈՍ 1, 1914ԷՆ ԻՎԵՐ ՊԱՏԱՀԱԾ ԴԵՊՔԵՐԸ

Հիմա տեսնենք թէ Յիսուսի հետեւեալ հարցումին պատասխանը ի՞նչպէս կատարուած է. «Ի՞նչպէս կրնանք գիտնալ թէ աշխարհի վախճանին հասած ենք:» «Ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն թագաւորութեան վրայ:» Համաշխարհային պատերազմը ճիշդ Օգոստոս 1, 1914-ին՝ Հեթանոսաց ժամանակներու վերջաւորութեան սկըսաւ, որը հին կարգ ու սարքին վախճանը կը նշանակէ: Այդ առթիւ Յիսուս ըսաւ. «Տեղ տեղ սովոր ու մահտարածամներ եւ երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան: Բայց ասոնք ամէնը ցաւերուն սկիզբն են:» Ասկէ կը հասկնանք թէ վերոյիշեալ դէպքերը երկրի ժողովուրդներուն վրայ գալիք ցաւերուն սկիզբը պիտի նշանակեն, որոնք վերջէն աւելի մեծ նեղութեան պիտի առաջնորդեն: Ուրիշ խօսքով, Օգոստոս 1, 1914-ը վտարումի գործին սկիզբն էր. եւ Տէրը իր վհաշուք ընթացքովը յառաջանալով՝ այս աշխարհի չար բաները կը կործանէ, որպէսզի իր արդարադատ թագաւորութեան ճամբան բացուի:

ԴԵՊՔԵՐԸ ԿԸ ՊԱՏԱՀԻՆ ԸՍՏ ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԵԱՆՑ

Համաշխարհային պատերազմէն վերջ՝ Եւրոպայի, Ասիոյ եւ Աւիսթրիկէի շատ մը վայրերու մէջ սով եղաւ: Անոր յաջորդեց մեծ ինֆլուէնզա համաճարակը՝ որ մէկ տարուան մէջ աւելի մարդ մեռցուց քան չորս տարուան պատերազմը: Վերջին չորս տարիներու մէջ՝ երկրիս պատմութեան անցեալ ունէ չըջանէն աւելի երկրաշարժներ եղած են: Ու քանի որ երկրաշարժները խորհրդարանօրէն յեղափոխութիւն կը ներկայացնեն, շատ մը ազգեր յեղափոխութեամբ տապալած ըլլալով, այս շրջանը՝ այդ տեսակէտէ ալ նշանակալի եղած է:

Տէրը՝ Իր Պօսթին միջոցաւ գուշակեց թէ աշխարհի վերջաւորութեան Աստուծոյ շնորհքը Հըրեաներուն պիտի վերադառնայ, եւ թէ անոնք Պաղեստին պիտի հաւաքուին. ու ներկայիս այս մարդարէութեան կատարուիլը կը տեսնենք:

Դարձեալ Տէրը ցոյց տուաւ թէ Քրիստոս Յիսուսին վրայ դրուած հաւատքը մեծապէս պիտի խախտէր, եւ Քրիստոնեայ կոչուող շատեր Աստուծոյ Պօսթը ձգելով ուրիշ բաներու պիտի հետեւէին: Ուստի ասոր ալ կատարուիլը կը տեսնենք, ինչպէս նաեւ շատ մը ուրիշ բաներ որ Տէրը այս հիանալի մարդարէութեան մէջ յիշած է, որոնք մանրամասն բացատրելու համար միջոցնիս չներեր: Տէրը գուշակեց ընդհանուր նեղութիւններ, բանւորական նեղութիւններ, գործադուլներ, գործարանի փակումներ, շահամոլութիւն, Պոլլէվիկութիւն, եւ անիշխանութիւն, որոնք յաւելուածական ապացոյցներ են թէ հին կարգ ու սարքը կ'անցնի ի պատրաստութիւն նորին: Ամէն կողմ երեւցող այս ընդհանուր նշանները՝ կանխագուշակուած թուականին պատահելով ալ ստուգուած են: Ասկէ դատ՝ անոնք եզրիպտոսի Մեծ Բուրգին չափերովն ալ կը վաւերացունին: (Տես ԴԻՏԱՐԱՆԻ Մայիս 1-15, 1923 թիւը:)

ԱՆՄԱՀ ՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՄԱՀ ՈՒԹԻՒՆ ըսելով ի՞նչ կը հասկնանք: Ամէն անհատ անմահ հոգի մը ունի:

Ամէնալաւ բառարանները անմահութիւնը սապէս կը սահմանեն. անմահ կամ մահէն եւ ոչնչացումէն զերծ ըլլալու յատկութիւնը կամ վիճակը: Անմահ ըլլալ կը նշանակէ թէ մէկը չի կրնար մեռնիլ, հասալ յաւիտեան ապրելու է: Ան ըսել է թէ՛ այդպիսի մէկ մը անվերջ գոյութիւն մը ունի: Ուրեմն, եթէ ունէ անհատ մը անմահ հոգի մը ունի, ըսել է թէ այն հոգին անվերջ, մշտնջենական, տեւական, անկորնչելի, անապական է, ու մահուան ենթակայ չէ: Սբ. Գիրքը անմահութեան այս սահմանումին հետ կը համաձայնի:—Յայտնութեան Ի. 6, Ա. Կորնթացւոց ԺԵ. 54, 55:

Մանկութենէ իվեր կրօնական ուսուցիչները մեզի սորվեցուցած են թէ մարդը անմահ հոգի մը ունի: Ասիկա իրական է թէ ոչ: Այս հարցին շուրջ ունենալիք գիտութեան միակ ճշմարիտ աղբիւրը Աստուածաշունչն է: Ճշմարիտ աղբիւրէ մը եկող պատշաճ ապացոյցի վրայ չհաստատուած ունէ մարդկային գաղափարներ արժէք չունին: Աստուածաշունչը Աստուծոյ ճշմարտութեան Պօսթն է: (Յովհաննու ԺԷ. 17) Աստուածաշունչին հակասող ունէ պատասխան չի կրնար ճշմարիտ ըլլալ, հոգ չէ թէ ո՛վ է տուողը: Սբ. Գիրքը կ'ըսէ. «Օրէնքին ու վկայութեանը թող հարցնեն. թէ որ աս իսպախ համեմատ չըրուեն, անոնք ամենեւին լոյս (ճշմարտութիւն) չունին:» (Եսայեայ Ը. 20) Դարձեալ կը կարդանք. «Աստուած ճշմարիտ թող ըլլայ, եւ բոլոր մարդիկ՝ սուտ:» (Հռովմ. Գ. 4) Ամէն անկեղծ անհատ ճշմարտութեան կը ցանկայ: Ուրեմն այս

Հարցումներուն պատասխանը՝ ճշմարտութեան համեմատ, Աստուծոյ Խօսքին համեմատ տալու ենք:

ኮሌጂ ኑ ረበዓኮሌ

Մարդուն անմահ հոգի մը ունենալը կամ չու-
նենալը որոշելէ առաջ, հոգիին ի՛նչ ըլլալը հասկը-
նալու ենք: Կղերականները կ'ըսեն թէ մարդուն հո-
գին՝ իր աստուածային մասն է որ չի կրնար մեռ-
նիլ: Սակայն ասիկա ապացուցանող Սբ. Գրոց հա-
մար մը չեն բերեր: Սբ. Գիրքը՝ հոգին իբրեւ էակ
մը, շնչող արարած մը կը սահմանէ: «Տէր Աստուած
գետնի հողէն լինեց մարդը, եւ անոր ոնդացը կեն-
դանութեան շունչ փչեց, ու մարդը կենդանի հոգի
եղաւ:»— Ծննդոց Բ. 7:

Ընդունելու է թէ գետնի հողը՝ որմէ Աստուած մարդը կազմեց՝ առանց կեանքի կամ գիտակցութեան էր։ Անոր ռնգացը փշած շունչն ալ գիտակից չէր։ Բայց երբոր Եհովա երկրի տարրերէն մարմինը շինեց ու յետոյ կենդանի արարածներուն շնած շունչը անոր միացուց, առով ոգեւորութիւնը սկըսաւ։ Ատիկա մեքեանան գործի դրաւ, եւ արդիւնքն էր կենդանի, զգալուն, շարժուն էակ մը, հոգի մը։ Հոգի եւ էակ հոմանիշ բառեր են։

ՀՈԳԻՐՈՒ ՄԸ ՈՒՆԻՍ ԹԷ ՀՈԳԻ ՄԸՆ ԵՍ

Ամէն շնորհաւոր արարած հոգի մըն է: Ոչ մէկ արարած հոգի մը ունի: Ամէն անասուն հոգի մըն է: Մարդուն ստեղծուելէն շատ առաջ՝ Աստուած հոգի բառը աւելի ցած դասակարգի անասուններուն համար գործածեց: (Տեա Ծնդդ.Ա. 20 Անդլ. լուսանցքի թարգ.) Դարձեալ կը կարդանք Աստուծոյ Խօսքին մէջ. «Եւ պատերազմի դացող պատերազմողներէն Տէրօյը հասը առնեն, հինգ հարկերէն մէկ ինկէ՛ թէ՛ մարդոցմէն, թէ՛ արջտաններէն, թէ՛ էջերէն եւ թէ՛ ոչխարներէն» (Թուոց ԼԱ.28, Անդլ. եւ Հայատառ Թրքերէն թարգմանութիւնը)Սր.Գրոց՝ անասունները հոգի կոչելուն պատճառը այն է որ անոնց ամէնն ալ

Հնչող արարածներն են: Մարդը՝ ամենարարձր կարգի կենդանի մըն է: Ուրեմն, ուեէ արարած որ կը յնչէ եւ տեսողութեան, հոտառութեան, եւն., զգայարանքը ունի, եւ զանոնք կը գործածէ, անիկա հոգի մըն է: Մարդը հոգի մըն է: Մարդը հոգի մը չունի: Չոր օրինակ, կ'ըսենք թէ մարդը կով մը ունի. բայց ոչ թէ մարդը կով մըն է: Մարդը հոգի մըն է: Մարդը հոգի մը չունի:

Երբոր արարածները մեռնին, անոնց ամէնն ալ մէկ տեղ կ'երթան: Մարդուն եւ անասուններուն տարբերութիւնը ան է որ, անասուններուն համար ապագայի յոյս մը չկայ. մինչդեռ Աստուած փրկանքի եւ յարութեան միջոցաւ մարդուն համար ապագայ կեանք մը հայթայթած է: Սբ. Գիրքը կ'ըսէ. «Վասնզի մարդոց որդիներուն պատահածը եւ անասուններուն պատահածը մէկ է. մէկը ինչպէս կը մեռնի, միւսն ալ այնպէս կը մեռնի. ու ամենուն չունի մէկ է. եւ մարդը անասունէն աւելի բան մը չունի. վասնզի ամէնը ունայնութիւն է: Ամէնը մէկտեղ կ'երթայ. ամէնը հողէն եղաւ, ու ամէնը հող կը դառնայ:» (Ժող. Գ. 19, 20) Երբոր մարդը Եգեմի մէջ էր, Աստուած անոր ըսաւ. «Բարիի ու չարի դիտութեան ծառէն մի՛ ուտեր. քանզի անկէ կերած օրդ անշուշտ պիտի մեռնիս:» (Ծննդոց Բ. 17) Աստուած այս խօսքերը մարդուն՝ հողիին, էակին ստղծեց: Եթէ մարդը անմահ հողի մը ունի, ուրեմն Աստուած ըսել չուզիր ան՝ ինչ որ կը խօսի: Բայց գիտենք թէ Աստուած Իր Սուրբին Տէրն է:

ՄԵՌՆՈՂ ՀՈԳԻՆ

Ան կղերականները որ կը սորվեցնեն թէ մահուան դատապարտուողը հօգին չէր, եւ ան չի կրնար մեռնիլ, բացարձակապէս կը հակասեն Սբ. Գրոց: Հոն կը կարդանք. «Ան հօգին որ մեղք կը գործէ, անիկայ կը մեռնի:» (Եզեկիելի ԺԸ. 4) «Ո՛վ է ան մարդը որ ապրի ու մահ չտեսնէ, եւ իր անձր դժոխ-

քին (գերեզմանին) ձեռքէն փրկէ:» (Սաղմոս 28. 48) Այս համարները կ'ապացուցանեն թէ հոգին կը մեռնի: Եթէ ան կը մեռնի, անշուշտ անմահ չի կրնար ըլլալ: Մարդը հոգի մըն է: Մարդը մահուան դատապարտուած էր: Մարդը կը մեռնի: Հոգին կը մեռնի: Հետեւաբար մարդը անմահ հոգի մը չունի:

Յաւիտեան ապրելու՝ եւ անմահութեան մէջ տարբերութիւն մը կայ: Աստուծոյ հնազանդ եւ անոր հետ ներդաշնակ եղող արարած մը կրնայ թոյլատրուիլ որ յաւիտեան ապրի: Իսկ եթէ արարած մը անմահ է, մինչեւ իսկ Աստուած ալ չի կրնար զանիկա մեռցնել: Սբ. Գիրքը ցոյց կուտայ թէ Աստուած հոգին կորսնցնելու զօրութիւն ունի: Յիսուս ըսաւ. «Անկէ վախցէք դուք, որ կրնայ հոգին ու մարմինը գէհենին մէջ կորսնցնել (Մատթ. Ժ. 28). այսինքն՝ Աստուած կրնայ մարդուն հոգին ու բուն էութիւնը կորսնցնել, որ ալ չի կարենայ ապրիլ: Արիկա անմահութեան գաղափարը կը ժխտէ:

Աստուածաշունչին մէջ մարդուն ի բնէ անմահ ըլլալը յայտարարող ոչ մէկ համար կայ: Եթէ մէկը քեզի ըսէ թէ Աստուածաշունչը մարդոց անմահ հոգիներ ունենալը կը սորվեցնէ, ըսէ որ քեզի համար մը ցոյց տայ: ՀՈԳԻՆ, ԿԸ ՄԵՌՆԻ՞՞ ԳԵՐՔՈՅԿԻ ՅՐԴ. էջին վրայ կը կարդանք.

«Արդ, նկատեցէք, թէ Աստուածաշունչը ոեւէ տեղ հոգւոյ անմահութեան մասին չի խօսիր, ինչ որ ոմանք կը թուին ենթադրել — ոչ թարգմանութեանց եւ ոչ ալ քնադրին մէջ: Համարաբար մը առէք եւ ջնացէք գտնել ամսուս իողի աշտապարհաւ մը առէք եւ ջնացէք գտնել ամսուս իողի աշտապարհաւ մը առէք եւ ջնացէք գտնել ամսուս իողի աշտապարհաւ մը առէք եւ ջնացէք գտնել ամսուս իողի աշտապարհաւ մը առէք: Սբ. Գրոց մէջ այդպիսի արտայայտութիւն չի գտնուիր:»

ԱՅՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆ

Եթէ Աստուածաշունչը կը սորվեցնէ թէ մարդը մահկանացու է եւ ոչ թէ անմահ, ուրեմն այս ներառից անմահութեան վարդապետութիւնը ու՞րկէ ծագում առաւ: Պատասխանն է թէ Սատանան՝ բանսարկուն յառաջ բերաւ զայն, եւ անիկա առաջին

սուտն է որ խօսուեցաւ. եւ միւս բոլոր կեղծ վարդապետութիւնները այս մեծ սուտէն ծագում առին: Վարդապետութիւնը հետեւեալ կերպով յառաջ եկաւ.

Աղամ ու Եւայ Եղեմի մէջ էին, ուր Եղեմի ա՛մէն բաներուն վրայ իշխանութիւն ունէին: Եթէ անոնք Աստուծոյ հնազանդ մնային, ապրելու իրաւունք ունէին: Աստուած Աղամի ըսաւ. «Անկէ (բարիի ու չարի գիտութեան ծագէն) կերած օրդ անշուշտ պիտի մեռնիս:» (Ծննդոց Բ. 17) Սատանան մայր Եւայի վրայ նենգութիւն մը դործեց: Նա՛ զանիկա համոզեց թէ Աստուած իրմէ եւ իր ամուսինէն ետ կը պահէր այն գիտութիւնը, զոր այս պտուղը ուտելով պիտի ստանային: Նա ըսաւ. Այս պտուղէն ինչու՞ չէք ուտեր: Եւայ պատասխանեց. «Աստուած ըսաւ, Անկէ մի՛ ուտէք, եւ անոր մի՛ դպչէք, որ չմեռնիք:» Ասոր պատասխանելով Սատանան ըսաւ. «Չէ՛ թէ անշուշտ պիտի մեռնիք. քանզի Աստուած գիտէ թէ՛ ան օրը որ անկէ ուտէք, աչքերնիդ պիտի բացուի, եւ աստուածներու պէս (իմաստուն) պիտի ըլլաք, բարին ու չարը գիտնալով:» (Ծննդոց Գ. 1-5) Ասիկա սուտ մըն էր, որովհետեւ Եւայի իրենց ըսածին ճիշդ հակառակն էր: Ասոր ահնարկելով Յիսուս Սատանայի մասին ըսաւ. «Անիկայ սկիզբէն հետէ մարդասպան էր, եւ ճշմարտութեան մէջ չկեցաւ, ինչու որ անոր ներքի դին ճշմարտութիւն չկայ. երբոր անիկայ ստութիւն խօսի, բուն իրեններէն կը խօսի, քանզի անիկայ ստախօս է եւ անոր հայրը:» — Յովհաննու Ը. 44:

Այն օրէնքիվեր Սատանան մարդոց մտքերը կուրացնելով զանոնք համոզեց թէ մարդը անմահ է եւ չի կրնար մեռնիլ: Սբ. Պօղոս անոր համար կ'ըսէ թէ՛ նա մարդոց միտքերը կուրացուց, որ Բրիտտոսի փառաց աւետարանին լոյսը անոնց վրայ չի ծագէ: — Բ. Կորնթացւոց Դ. 4:

Ո՞վ ԱՆՄԱՀ է

Քանի որ անմահութիւն՝ մահէ ղերծ ըլլալ կը նշանակէ, ուրեմն ո՞վ անմահ է: Սբ. Գիրքը կը պատասխանէ. «Աստուած միայն անմահութիւն ունի:» (Ա. Տիմ. 2. 16) Աստուած յաւիտենականութենէ իվեր Ինքնագոյ է: Յիսուս երկրի վրայ եղած ատեն անմահ չէր. հապա՛ իր յարութեան ժամանակ անմահութիւնը իբրեւ վարձատրութիւն ստացաւ: Նա ըսաւ. «Ինչպէս որ Հայրը իր անձին մէջը կեանք ունի, անանկ ալ Որդիին տուաւ որ իր անձին մէջ կեանք ունենայ:» (Յովհաննու Ե. 26) Նա մահէն յարութիւն առած ատեն ըսաւ. «Եւ ես կենդանի եմ, ու ես ան եմ որ մեռայ, եւ ահա կենդանի եմ յաւիտեանս յաւիտենից:»— Յայտնութեան Ա. 18:

Սատանան ինքն ալ անմահ չէ. որովհետեւ Սբ. Գիրքը որոշ կերպով կը յայտարարէ թէ Աստուած իր յարմար ատենին Սատանան պիտի ոչնչացնէ:— Եբրայեցւոյ Բ. 14:

Անմահութիւնը՝ մեծ վարձատրութիւն մըն է՝ որ միայն յաղթող ու հաւատարիմ Քրիստոնեաներուն համար առաջադրուած է, որոնք Քրիստոս Յիսուսի յարութեան բաժնեկից պիտի ըլլան. եւ միայն անոնք են որ անմահութիւն պիտի ժառանգեն: Հասարակ մարդոց ու Յիսուսի հետեւողներուն միջեւ մեծ տարբերութիւն մը կայ: Ամէն մարդ մահականացու է. հետեւաբար մահուան ենթակայ: Պօղոս Առաքեալ որոշապէս կ'ըսէ. «Աղամով ամէնը կը մեռնին:» (Ա. Կորնթ. ԺԵ. 22) Յետոյ Առաքեալը ցոյց կուտայ թէ անմահութիւնը հաւատարմութեան վարձատրութիւնն է: Նա Քրիստոնեան կը քաջալերէ որ անմահութիւն փնտռէ: (Հռովմ. Բ. 7) Մարդ մը՝ իր իրնէ ունեցած մէկ բանը չի փնտռեր: Յետոյ Պօղոս առաքեալ՝ մինչեւ ի մահ իրենց հաւատարմութիւնը ապացուցանող նուիրուած Քրիստոնեաներուն կ'ըսէ, որոնց խոստացուած վարձատրու-

թիւնը երկնային է. «Մեռելները յարութիւն պիտի առնեն առանց ապականութեան, ... վասնզի պէտք է որ աս ապականացու մարմինը անապականութիւն հազնի, ու աս մահականացուն անմահութիւն հազնի: Բայց երբոր աս ապականացու մարմինը անապականութիւն հազնի, եւ աս մահականացուն անմահութիւն հազնի, ան ատենը պիտի կատարուի ան խօսքը որ գրուեցաւ թէ Մահը յաղթութեան մէջ ընկղմեցաւ:» (Ա. Կորնթ. ԺԵ. 52-54) Տրամաբանող մտքի մը համար յայտնի ըլլալու է որ՝ եթէ ամէն մարդ իրնէ անմահութիւն ունի, ուրեմն Սբ. Պօղոսի այս խօսքը չիտակ չի կրնար ըլլալ: Բայց դիտենք թէ չիտակ է. որովհետեւ նա ներշնչւումով գրեց: Նա ցոյց կուտայ թէ անմահութիւնը տրուելիք ամենամեծ վարձատրութիւնն է:

Աստուած միշտ անմահ եղած է: Իսկ Յիսուսի եւ եկեղեցիին անմահութիւնը շնորհուած է. եւ տիեզերքի մէջ ուրիշ ոեւէ մէկը անմահ պիտի չըլլայ:

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ՄԱՀԱՆԱՅՈՒ Է

Կորսուիլը բնաջնջում, մահ կը նշանակէ: Յիսուս ըսաւ. «Աստուած անանկ սիրեց աշխարհը մինչեւ որ իր միածին Որդին տուաւ, որ ամէն ո՞վ որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յաւիտենական կեանք ունենայ:» (Յովհաննու Գ. 16) Հոս տրուած պայմանը պարզապէս սա է թէ յաւիտենական կեանքը Տէր Յիսուսի հաւատալէն կախում ունի, եւ թէ միւս մնացեալները պիտի կորսուին: Եթէ անմահ ըլլային, անոնք չէին կրնար կորսուիլ: Դարձեալ ըլլային իր աշխարհ գալուն նկատմամբ ըսաւ. «Ես եկայ որ կեանք ունենան, եւ ալ աւելի ունենան:» (Յովհաննու Ժ. 10) Եթէ հոգին անմահ է, անշուշտ անիկա կեանք ունի, եւ անոր կեանք տալու համար, Յիսուսի մահուան ու յարութեան պէտք պիտի չըլլայ: Ուստի որոշ է թէ ներակից անմահութեան

գաղափարը, մեծ փրկագինն ուղղակի եւ բացարձակ ուրացումն է: Սատանան այս մեծ ճշմարտութեան մասին կ'ուզէ ժողովուրդը կուրացնել. որովհետեւ Յիսուսէն իզատ ուրիշ անուն մը չկայ որով մարդիկ կրնան փրկուիլ:

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Սբ. Գրոց մէջ՝ մեռելոց յարութեանը պէս որոշ ուսուցում մը չկայ: Եթէ մարդը ի բնէ անմահ է, ըսել է թէ նա չի կրնար մեռնիլ: Ու եթէ նա մահած չէ, յարութիւն ըստած բանը գոյութիւն չի կրնար ունենալ: Յարութիւն կը նշանակէ վերականգնիլ, վերաստեղծուիլ, կամ նորէն կեանքի վերադառնալ: Յիշուած համարները կ'ապացուցանեն թէ բոլոր մարդիկ մահուան դատապարտութեան տակ ինկան. եւ թէ հոգին՝ էակը, արարածն է որ կը մեռնի: Յիսուս մեռելներուն ակնարկելով ըսաւ. «Ասոր վրայ մի՛ գարմանաք, ինչու որ ժամանակ պիտի գայ՝ որ բոլոր գերեզմաններու մէջ եղողները անոր (Որդի մարդոյ) ձայնը պիտի լսեն, ու դուրս պիտի դան»: (Յովհաննու Ե. 28, 29) Ասոր վրայ Սբ. Պօղոս կ'աւելցնէ. «Մեռելոց յարութիւն պիտի ըլլայ, թէ՛ արդարեան եւ թէ՛ մեղաւորներուն»: Գործք. ԻԴ. 15:

Յիսուս մեռաւ ու մահէն դարձեալ յարութիւն առաւ: (Յայտնութեան Ա. 18) Իր յարութիւնը երաշխիք մըն է թէ բոլոր մեռելները մահուանէ պիտի արթնան: Եթէ անմահ ըլլային, ասիկա անկարելի էր, որովհետեւ արդէն ողջ են: Այս պատճառաւ շատեր յարութիւնը կ'ուրանան: Անոնց պատճառաբանութիւնը ջրելու համար Սբ. Պօղոս ըսաւ. «Թէ որ մեռելոց յարութիւն չկայ, ուրեմն Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ. եւ թէ որ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ուրեմն մեր քարոզութիւնը պարապ է: ... Նոյնպէս ալ Քրիստոսով նրն-ջողները կորսուած են»: (Ա. Կորնթ. ԺԵ. 13-18) Հոս դիտելու է որ կորսուող բան մը չի կրնար ան-

մահ ըլլալ: Հետեւաբար Առաքեալը որոշապէս կ'ըսէ թէ եթէ յարութիւն չկայ ամէնն ալ կորսուած են: Յետոյ ցոյց կուտայ թէ Յիսուսի յարութիւնը բոլոր մեռելներուն գերեզմանէ դարձեալ ետ բերուելուն երաշխիքն է: «Բայց հիմա Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած է՝ ննջեցելոց առջի պըտուղը: Քանզի, որովհետեւ մարդով եղաւ մահը, մարդով ալ մեռելոց յարութիւնը: Վասնզի ինչպէս որ Ադամով ամէնը կը մեռնին, անանկ ալ Քրիստոսով ամէնը կենդանի պիտի ըլլան»:— Ա. Կորնթաց-ւոց ԺԵ. 20-22:

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌՆՈՂԸ ԻՆՉ Է

Ներակից անմահութեան սուտը մարդկութեան վրայ աւելի հաստատելու համար, Սատանան իր ներկայացուցիչները կը դրդէ որ յարութեան նկատմամբ ուրիշ կեղծ վարդապետութիւն մըն ալ սորվեցնեն— այսինքն՝ թէ մարմինն է յարութիւն առնողը. թէ մահէն մինչեւ յարութիւնը հոգին միշտ կենդանի է. թէ Տէրը պարզապէս մարմինը կը բերէ հոգիին միացնելու համար: Տէրը՝ սատանային այս յարձակումը ակնկալեց ու ներշնչման տակ Սբ. Պօղոսին դրել տուաւ. «Բայց պիտի ըսէ մէկը թէ ինտո՞ր մեռելները յարութիւն կ'առնեն, կամ թէ ի՞նչ մարմնով կուգան: Անմիտ՝ դուն անիկայ որ կը սերմանես, թէ որ չմեռնի՝ չկենդանանար. ու ան որ կը սերմանես, չէ թէ ան մարմինը որ պիտի բուսնի՝ կը սերմանես, հապա... Աստուած անոր մարմին կուտայ ինչպէս որ կ'ուզէ»:— Ա. Կորնթացւոց ԺԵ. 35-38:

Ասպէս կը տեսնենք թէ մեռնող մարմինը չէ որ մեռելներէն յարութիւն պիտի առնէ: Զոր օրինակ. Յովհաննէս հոգի մը՝ էակ մը՝ արարած մը՝ մարդ մըն է: Նա՝ իր շունչը առնուելուն պէս կը մեռնի: Ուստի Յովհաննէս՝ հոգին՝ մարդը գոյութենէ կը դադրի: Աստուծոյ յարմար ատենին, նա կը յա-

րուցուի: Սկիզբէն Աստուած զօրութիւն ունէր երկրի տարրերէն մարմին մը շինելու: Նոյն զօրութիւնը կայ դեռ, եւ մարդոց յարութեան ատեն կրկին պիտի գործածուի: Ուստի երբոր Յովհաննէս դուրս կուգայ, Տէրը անոր համար մարմին մը կը ստեղծէ ինչպէս որ կ'ուզէ:

Երկինք զացողները անշուշտ հոգեւոր մարմին մը ունենալու են. ինչու որ Յիսուս յայտարարեց. «Հոգին մարմին եւ ոսկորներ չունենար»: Եւ Սբ. Պօղոս կ'ըսէ. «մարմին ու արիւն Աստուծոյ թաղաւորութիւնը չեն կրնար ժառանգել»: Իր պատճառաբանութեան մէջ յարութիւնը պարզարանելու, եւ յարութեան՝ անհատին, էակին, արարածին ակնարկելը ցոյց տալու համար, Սբ. Պօղոս երկնային թաղաւորութիւնը ժառանգողի մը նկատմամբ կ'ըսէ. «Ան՝ ապականութիւնով կը սերմանուի, ու անապականութիւնով յարութիւն կ'առնէ»: Հոս տէրբային անձը՝ էակը՝ արարածը՝ հոգին է: Դարձեալ «Կը սերմանուի չնչաւոր մարմին, եւ յարութիւն կ'առնէ հոգեւոր մարմին. չնչաւոր մարմին կայ, հոգեւոր մարմին ալ կայ»:

Հոգիներու ներակից անմահութեան կեղծութեան վրայ հիմնուած՝ ժողովուրդին յաւիտենական տանջանքի սխալ վարդապետութիւնը կը սորվեցնեն. նաեւ այն կեղծ վարդապետութիւնը թէ ապրողները մեռելներուն հետ կրնան յարաբերիլ: Եւ այս կեղծ վարդապետութիւնները մեծ փրկագիւնը կ'ուրանան, որը մարդկային ցեղին փրկութեան միակ միջոցն է: Դիւրին է տեսնել, ուրեմն, թէ այս մոլորութիւնը ժողովուրդին առջեւ պահելու մէջ մասնաւոր փանք թափողը Սատանան՝ հին օձը, բանսարկուն ըլլալու է:

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԲՆԱՐԻ Գ. եւ Է. դուրսները, ու ԴԻՏԱՐԱՆԻ 1922 Սեպտեմբեր թիւը այս նիւթը մանբամանորէն կը բացատրեն:

ՈՒՐ ԵՆ ՆՆՁՆՑՆԱԼՆԵՐԸ

ՄԱՀԸ գրեթէ ամէն տուն արշաւելով սիրելիներ խած է: Ետեւ մնացողներուն մտքին մէջ հետեւեալ հարցը կը ծագի. ու՞ր են մեր մեռնող սիրելիները: Ասիկա ոեւէ հայեցողութեան վրայ հիմնելիք հարց չէ. հապա՛ Աստուծոյ ճշմարտութեան Սօսքով պաշտպանուելու է: Ըշմարտութիւնը ընդունող ու ըմբռնող մէկը Աստուծոյ եւ անոր փրկութեան ծրագրին վրայ յոյս կ'ունենայ. եւ Սբ. Պօղոս կ'ըսէ թէ այս յոյսը ունեցողները իրենց մեռելներուն համար յոյս՝ չունեցողներուն պէս չեն տրտմիր: Ուստի ամէն անհատ՝ այս նիւթին շուրջ Աստուծոյ ճշմարտութեան Սօսքը փնտռելու է որ իր վշտալից սիրտը մխիթարուի:

Մարդոց եւ մարդակերտ դրութեանց դուռնանքները մեռելներու վիճակին նկատմամբ հետեւեալը կ'ուսուցանեն. Եկեղեցիին հաւատարիմ ու բարի անդամ երբոր մեռնի կրկինք կ'երթայ. այդչափ հաւատարիմ չեղող ուրիշներ քաւարան կ'երթան, ուրկէ քահանաներու աղօթքներուն եւ պատարագներուն օգնութեամբ կրնան փոխադրուիլ: «Բաւարանական Ընկերութեան Ժամագիրքը» Լիգուորի հետեւեալ խօսքերը մէջ կը բերէ.

«Բաւարանի մէջ եղող հոգիներուն քաւած մեծ ցուերը մեղմացնելու, եւ շուտով իր փառացը մէջ բերելու համար՝ զանոնք Աստուծոյ յանձնարարելու սովորութիւնը Տէրոջ խիստ հաճիլի եւ մեղի ալ օգտակար է»:

Նոյն հեղինակը դարձեալ կ'ըսէ.

«Մարդիկները միայն մանուկներու յուզարկաւորութեան մէջ դործածուելու է. երբեմն պարագաներու այս օրէնքէն չեղիւ արդարացի կրնայ ըլլալ, բայց, ոեւէ պարագայի տակ՝ այս ծախքերուն սլատճառաւ հոգին հոգեւոր օժանդակութենէ զրկելը աններելի է: Թող ամէն ոք իր հանգուցեալին համար այս վերջին ծառայութիւնները կատարելով իր վշտը փարատէ. բայց պատարագներով, աղօթքներով ու ողորմութիւնով

հանդուցեալ հոգիներու օղնելու մէջ աւելի մեծ եռանդ, զգուշութիւն եւ առատաձեռնութիւն թող ցուցնեն: Արդեօք ի՞նչ բան աւելի աղոյժ կերպով կրնայ մեր սէրն ու երախտագիտութիւնը չարթել՝ քան գիտել մեր սիրելիներուն ու բարեբարներուն ծայրայեղ տաղնապը, երբ իրենց տառապանքը մեղմացնելու միջոցը ունինք: Գրիստոնէական սիրոյ անհոգութեան կամ անտարբերութեան պատճառաւ, իր բարեկամները Գաւարանին բոցերու տանջանքին մէջ կը թողու:— «Գաւարանական Ընկերութեան Ժամագիրք», էջ 37-40:

Եթէ մարդը անմահ հոգի մը չունի եւ մահէն վերջ գիտակից չէ, ուրեմն վերոյիշեալ սովորութիւնը ոչ միայն խաբէական է, հապա նաեւ՝ սգաւորներուն վշտերէն օգտուելով, անոնցմէ դրամ կորդելու միջոց մըն է: Հետեւաբար կարեւոր է գիտնալ թէ այդ գաղափարը Աստուածաշունչով պաշտպանուած է թէ ոչ:

Բողոքական կղերականները իրենց եկեղեցւոյ անդամներուն կը սորվեցնեն թէ հոգին անմահ է. եւ մեռելները ինքնագիտակից են— բարի մեռելները երկինք՝ իսկ չարերը յաւիտենական տանջարան կ'երթան:

ՄԲ. ԳՐՈՑ ՓԱՍՏԸ

Աստուած՝ մարդը մահուան դատապարտեց, եւ ոչ թէ տանջարանի: Մահը կեանքի չգոյութիւնը սեղ է: Վճիռը պարզապէս սա էր. «Երեսիդ քրտինքովը ուտես քու հացդ, մինչեւ գետինը դառնալդ, որ անկէ առնուեցար. քանզի հող էիր դուն, ու հողին պիտի դառնաս» (Ծննդոց Գ. 19) Մեռնողը հոգին՝ էակը, մարդն է: «Ան անձը որ մեղք կը գործէ՝ անիկայ պիտի մեռնի» (Եզեկիէլի ԺԸ. 4) «Ո՛վ է ան մարդը որ ապրի ու մահ չտեսնէ, եւ իր անձը դժոխքին ձեռքէն փրկէ» (Սաղմոս 2Թ. 48) Եթէ մեռելները երանութեան կամ տանջանքի գիտակից վիճակի մը մէջ են, Սբ. Գիրքը պէտք էր այդպէս ըսեր: Ընդհակառակը Սբ. Գիրքը պարզապէս կ'ըսէ. «Մեռելները Տէրը չեն օրհնէր. ոչ ալ ան ամէնը, որ գեթ զմանը կ'իջնեն» (Սաղմոս ԶԺԵ. 17) Ուրիշ խօս-

քով՝ մահը լռութեան վիճակ մըն է, ուր մէկը չի կրնար Տէրը օրհնել. հետեւաբար ոչ ալ կրնայ տառապիլ:

Դարձեալ կը կարդանք. «Անոր հոգին կ'ելլէ, անիկայ իր հողը կը դառնայ. նոյն օրը անոր խորհուրդները կը կորսուին» (Սաղմոս ԶԽԶ. 4) Եթէ մահուան մէջ եղող մը չի կրնար խորհիլ, անշուշտ գիտակից ալ չի կրնար ըլլալ. եւ անկարելի է որ նա մահուան մէջ քաւարանի, տառապանքի, կամ երանութեան վիճակի մը մէջ ըլլայ:

Դարձեալ կը կարդանք. «Կենդանիները գիտեն որ պիտի մեռնին. բայց մեռելները բան մը չեն գիտեր» (Ժող. Թ. 5) Ասիկա բոլորովին կը ջրէ սատանային դրդած մարդակերտ գաղափարը, թէ մեռելները գիտակից լինելու իրենց ողջ բարեկամներուն աղօթքներուն ու նիւթական օգնութեան կը կարօտին:

Դարձեալ Սբ. Գիրքը կ'ըսէ. «Թէ՛ անոնց սէրը, թէ՛ առելութիւնը եւ թէ՛ նախանձը արդէն կորսուեցաւ» (Ժող. Թ. 6) Այս ասացուածքը մեռելներու անդգալութեան մէկ ուրիշ ապացոյցն է: Սբ. Գիրքը նորէն կ'աւելցնէ. «Չեղք ի՛նչ որ գտնէ ընելու, բոլոր ուժովդ ըրէ՛. քանզի ան քու երթալու գերեզմանիդ մէջ գործք, խորհուրդ, գիտութիւն ու իմաստութիւն չկայ» (Ժող. Թ. 10) Ժողովուրդը ինչու՞ դրամ վճարէ մարդոց որ իրենց մեռելներուն համար աղօթք ընեն, քանի որ անոնք ոչ գիտութիւն եւ ոչ իմաստութիւն ունին, եւ իրենց գտնուած վիճակին մէջ՝ մինչեւ իսկ չեն կրնար խորհիլ:

Դարձեալ Սբ. Գիրքը կ'ըսէ. «Վասնզի մահուան մէջ քեզ յիշատակել չկայ. գերեզմանին մէջ ո՞վ քեզի շնորհակալութիւն պիտի ընէ»—Սաղմոս 2. 5:

ՄԵՌԵԼՆԵՐԸ ԴԺՈՒՅԻՒ ՄԷՋ

Մեռելներու գիտակցութեան կեղծ գաղափարը յառաջ տանելու համար, Սատանան մարդոց սորվե-

ցուցած է թէ՛ դժոխքը ինքնադիտակցութեամբ տանջուելիք տեղ մըն է, եւ թէ՛ Աստուած հայթայթած է դանիկա: Յաւիտենական տանջանքի վարդապետութիւնը չի կրնար ուղիղ ըլլալ. չատ մը պատճառներ կան. (1) Որովհետեւ, անիկա անտրամաբանական է. (2) որովհետեւ, անիկա արդարութեան հակառակ է. (3) որովհետեւ, անիկա սիրոյ սկզբունքին հակառակ է. եւ (4) որովհետեւ, անիկա բոլորովին անհիմն է:

Ի՞նչ պատճառով Եհովա կրնայ ունէ արարած մը յաւիտենապէս չարչարել: Ատկէ ի՞նչ բարիք կրնայ դալ: Եթէ արարածը անմահ ու անկորնչելի չըլլայ, ասիկա բանաւորապէս կարելի չէ. եւ Սբ. Գիրքը բացարձակապէս կ'ապացուցանէ թէ մարդը անմահ չէ: Մանուկ մը իրմէ անկախ պայմաններու տակ աշխարհ կուգայ: Շատերը յիմար կամ ունաւիտութեամբ ոճրազործ կը ծնին. եւ այդ վիճակի մէջ ալ կը մեռնին: Բոլորովին անտրամաբանական է որ Արարիչը այսպիսի մէկը յաւիտենապէս չարչարէ: Ատիկա բանաւոր չէ, եւ իր սուրբ նկարագիրը կ'արտաւորէ: Ատիկա Սատանային վարդապետութիւնն է:

Արդարութիւնը Եհովայի աթոռին հիմն է: (Սաղմոս 2թ. 14) Աստուած մարդը մեռնելու՝ հողին վերադառնալու դատապարտեց: Ատկէ վերջը պատիժը փոխելով՝ դանիկա յաւիտենապէս չարչարելը բացարձակապէս անարդար պիտի ըլլար:

Յաւիտենական տանջանքի մէջ սէր դոյութիւն չունի: «Աստուած սէր է:» Այն Արարիչը որ իր արարածները յաւիտենապէս կը չարչարէ հրէշ մըն է, եւ ոչ թէ սիրոյ Աստուած մը: Սէրը՝ անուղղայ արարածը կորուստի կը դատապարտէ եւ ոչ թէ տանջանքի: Ընդհակառակը կը տեսնենք թէ Աստուծոյ սէրը այնքան մեծ է որ Նա մարդկութեան հա-

մար փրկութիւն եւ ազատադրութիւն կը հայթայթէ:

ՍԲ. ԳՐՈՅ ԴԺՈՒԲԸ ՏԱՆՋԱՆՔԻ ԴԺՈՒԲ ԶԷ

Խիստ աշխարհական եղող համարներ— ինչպէս մեծատունը դժոխքի մէջ եւ Ղազարոս Աբրահամին դիրկը— յաւիտենական տանջանքը ուսուցանելու համար քաշկուտուած են. մինչդեռ անոնք այդպիսի բան մը երբեք չեն ուսուցաներ: ԴԻՏՍՅԱՆԻ Սեպտ. 1922 թիւին մէջ այս առակին բացատրութիւնը տրուած է, ուր կը կարդանք.

«Բայտ մեր բժրոնութիւն Աբրահամ ներկայացուց զԱստուած, եւ «հարուստ մարդը» ներկայացուց չրէից ազգը: ... Ղազարոս պատկերացուց Օրէնքի ներքեւ Աստուծոյ շնորհէն մեթաւածները, որոնք մեղքէն ծանձրացած, արդարութեան անօթի ու ծարուի էին: Լաւադոյն կեանքի մը ետեւէ եղող չրէից՝ «ժաջ» սատրոններն ու մեղաւորները՝ եւ ճամարտութեան անօթի՝ «զԱստուած փնտոող» Հեթանոսները կաղմեցին Ղազարոս դասակարգը:»

Այս առակին մէջ Ղազարոս պատկերացուց հեթանոսները: Յաւիտենական պատիժը յաւիտենական տանջանք չի նշանակեր: Երկրին օրէնքները գողին՝ բանտարկութեան, իսկ մարդասպանին՝ մահուան պատիժ կուտան: Գողին բանտարկութիւնը մի քանի տարի կը տեւէ: Մարդասպանին պատիժը յաւիտենական կորուստ է: Աստուծոյ՝ մարդուն հանդէպ արձակած մահուան վճիռը յաւիտենական է, եւ ան՝ միայն իր փրկութեան ծրագրին միջոցաւ կրնայ վերցուիլ: Բայց երբոր իւրաքանչիւր ոք Աստուծոյ սիրալիւր կարգադրութեանց հետ չփոխան մէջ դայ ու մերժէ Անոր շնորհքը, այն տեսն պատիժը յաւիտենական մահ է եւ ոչ թէ տանջանք, ուրիշ յարութիւն չկայ:

ՄԱՐԳԱՐԷՆԵՐԸ՝ ՈՐՈՒՔ ԱՂԱԹԵՑԻՆ

ՈՐ ԴԺՈՒԲ ՂՐԿՈՒԻՆ

Աստուածաշունչին դժոխքը գերեզման, մահուան մոռացութեան վիճակ, չիրիմ բռն է: Բնագրի մէջ՝ դժոխք թարգմանուած միակ բառը շօլմ է, որը ա-

ւելի գերեզման թարգմանուած է քան թէ դժոխք: Հոս մի քանի նմոյշներ կուտանք.—

Յակոբ՝ իր սիրելի որդւոյն՝ Յովսէփին կարծեցեալ մահուան պատճառաւ վշտով ծանրաբեռնուած՝ բացազանչեց. «Ես սուգով պիտի իջնեմ շէօ-լը՝ (գերեզմանը) իմ որդւոյս քովը:» (Ծննդոց ԼԷ. 35) Յետոյ երբ ուզեցին որ Բենեամինը Եգիպտոս ղրկէ, նա ըսաւ. «Իմ որդիս ձեզի հետ չերթար... թէ որ ձեր երթալու ճամբուն մէջ անոր փորձանք մը պատահելու ըլլայ, իմ ճերմակ մազերս տըրամութիւնով շէօլը (գերեզմանը) պիտի իջնեմ:» (Ծննդոց ԽԲ. 38) Ճերմակ մազերը կրակի ու ծըծումբի մէջ երկար չեն կրնար դիմանալ:

Յոր՝ բարի եւ աստուածապաշտ մարդ մըն էր: Նա իր երկրային ասացուածքը եւ ընտանիքը կորսնցուց, եւ մինչեւիսկ իր կինը իրեն թշմանի եղաւ: Իր դրացիները զինքը այալանեցին. մարմինը վազող պալարներով նետեցաւ. եւ այս վիճակին մէջ եղած պարագային աղօթեց որ Աստուած զինքը դժոխք ղրկէ: «Երանի՛ թէ մինչեւ քու բարկութեանդ անցնիր՝ շէօլին (գերեզմանին) մէջը ծածկէիր ու պահէիր զիս:» Անշուշտ ողջմիտ մէկ մը չխորհիր թէ Յոր աղօթեց որ տանջանքի վայր մը երթայ: Յետոյ նա դժոխքի վիճակը պարզելով կ'ըսէ. «Միայն գերեզմանիս կ'սպասեմ, որ իմ տունս պիտի ըլլայ. անկողինս մթութեան մէջ փռեցի:» (Յորայ ԺԷ. 13-16) Եթէ մութ է, ուրեմն հոն կրակ չի կրնար ըլլալ: Յոր կ'ըսէ թէ անիկա հողին մէջ հանգստանալու վիճակ մըն է, ուրկէ մարդը առնուած է:

Դարձեալ՝ Յոր ըսաւ թէ մարդուն «տղաքը պատիւ կ'ունենան, ու ինքը չգիտնար. անոնք անարդէ՛ր ըլլան, ու ինքը անոնց վիճակը չիմանար» (Յորայ ԺԴ. 21). այսպէս ցոյց տալով թէ դժոխքը ինքնապիտակութեան տեղ մը չէ:

Յիսուս երբոր մեռաւ դժոխք զնաց: Այս մասին Մարգարէն գրեց. «Վասնզի իմ անձս դժոխքին մէջը պիտի չթողու:» (Սաղ. ԺԶ. 10) Առաքելը Գործք Առաքելոց Բ. 27ին մէջ այս համարը մէջբերելով ցոյց կուտայ թէ Հին եւ Նոր Կտակարաններուն դժոխքը նոյնն են— չգոյութեան, մոռացութեան վիճակ մը: Յունարէնի մէջ հատկապէս բառը եբրայեցերէնի շէօլ բառին նշանակութիւնը ունի: Աստուածաշունչը վերաքննողներ այս բառերը բնաւ չեն թարգմաներ, հապա եղածին պէս կը թողուն, որով ցոյց կը տրուի թէ արդի ուսումնականները՝ Աստուածաշունչի դժոխքին տանջարան մը չըլլալը գիտեն:

ՀԱՏԷՍ, ԳԵՂԵՆ, «ԴԺՈՒՔ» ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

Նոր Կտակարանին մէջ՝ դժոխք բառին կրկին կը հանդիպինք, Յունարէն կէհեհնա բառէն թարգմանուած: Հատկապէս մահուան այն վիճակը կը ներկայացնէ, ուրկէ Աստուած յարութիւն մը խոստացած է. մինչդեռ կէհեհնա մահուայ վիճակ մը կը ներկայացնէ ուրկէ յարութիւն չկայ: Յիսուս ըսաւ. «Եւ թէ որ քու աչքդ քեզ կը դայթակղեցնէ, հանէ՛ անիկայ. աղէկ է քեզի մէկ աչքով Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել, քան թէ երկու աչք ունենալ ու կրակին գեհեանը ձգուիլ. ուր որ անոնց որդը չմեռնիր ու կրակը չմարի:» (Մարկ. Թ. 46, 47) Յաւիտենական տանջանքը ջատագովողներու համար աւելի սիրելի համար մըն է: Անոնք կը ջանան ժողովուրդին սորվեցնել թէ որդերը մարդկային էակներ կը ներկայացնեն, որոնք բոցերու վրայ շարունակ եւ յաւիտեան պիտի խարկուին: Վերոյիշեալ համարին խիստ այլաբանօրէն գրուած ըլլալը յայտնի է:

Գիտենք թէ Յիսուս տառապէս ըսել չուզեց թէ աշակերտները իրենց աչքերը պէտք է հանեն եւ աստով ակնկալեն երկինք մտնել: Այստեղ՝ Յիսուս

մուտ ասացուածքով կամ առակով կը խօսէր: «Եւ առանց առակի բան մը չէր խօսեր անոնց»: (Մատթ. ԺԳ. 34) Վերը ըստուածին պէս կէհէննա բառը մահուան վիճակ մը կը ներկայացնէ, որմէ յարութիւն չկայ: Հոս՝ Յիսուս զինքը մտիկ ընողներուն էապէս ըսել կ'ուզեր թէ ոեւէ երկրային բան՝ հող չէ թէ որքան սիրելի ըլլայ՝ զիրենք արգիլելու չէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել: Մինչեւիտիկ աչքի մը պէս սիրելի ալ ըլլայ, պէտք է հանուի ու նետուի. որովհետեւ աւելի աղէկ է, առանց (աչքով պատկերացուած) այդպիսի բաներու թագաւորութիւնը մտնել, քան թէ զանոնք ունենալ ու կէհէննայի մէջ նետուելով յաւիտենական սատակումի ենթարկուիլ:

ԱՄԲԱՐՇՏԻՆ ՊԱՏԻԺԸ

Աստուծոյ՝ ամբարիշտներուն տալիք պատիժը սատակում է: Անոնք «պիտի պատժուին յաւիտենական սատակումով»: (Բ. Թես. Ա. 9) «Աստուանց կանուխ պիտի ջնջեմ երկրին բոլոր ամբարիշտները, որ Տէրոջը քաղաքէն բոլոր անօրէնութիւն գործողները կորսնցընեմ»: (Սաղմոս ՃԱ. 8) «Խօսքը արհամարհողը պիտի կորսուի»: (Առակ. ԺԳ. 13) «Տէրը բոլոր զինքը սիրողները կը պահէ, սակայն բոլոր ամբարիշտները կը կորսնցընէ»: Սաղ. ՃԽԵ. 20:

ԴԻՏԱՐԱՆԻ 1922 ՍԵպտ. Թիւր՝ (չջ 288) այս նիւթը մանրամասնօրէն քննելով, հետեւեալ կերպով կը վերջացնէ.

«Այսպէս՝ Աստուածաշունչի մէջ դորձածուած «ըժոխք» բառին հետազոտութիւնը կը վերջացնենք: Գոհութիւն Աստուծոյ՝ մենք չենք զտներ յաւիտենական չարչարանաց այնպիսի վայր մը, զոր զաւանանքներն ու կրօնական երգարանները, եւ շատ մը բնմեր մոլորութեամբ կը քարոզեն: Սակայն տեսանք «ըժոխք» մը, շէջ մը, հաւիտէ մը, որուն դատապարտուած էր մեր մարդկային ամբողջ ցեղը Ադամի մեղքին պատճառաւ, եւ որմէ բոլորն ալ գնուած են մեր Տէր Յիսուսի մահուամբ»:

ՓՐԿԱՆՔ ՄԸ ԱՄԵՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

«Բանգի մէկ Աստուած մը կայ, ու մէկ միջնորդ մը Աստուծոյ ու մարդոց մէջը՝ Քրիստոս Յիսուս մարդը, որ իր անձը ամենուն տեղը փրկանք տուաւ՝ իր ատենին վկայութիւն ըլլալու:» — Ա. Տիմ. Բ. 5,6:

ՄԻՋԵԿԵՂԵՏԱԿԱՆ Համաշխարհային Շարժումը կազմող երեսուն յարանուանութեանց ամենուն մէջ ալ, վստահաբար շատ մը նուիրուած Քրիստոնէաներ կան: Խիստ զարմանալի թուած ըլլալու է այս Քրիստոնէաներուն թէ՛ վերոյիշեալ յարանուանութեանց բոլոր կղերականներն ալ միաձայն հաւանութեամբ կը մերժեն Աստուծոյ Խօսքին վարդապետութիւնները: Քանի մը ամիսներ առաջ Միջեկեղեցական Համաշխարհային Շարժումին կողմէ հրատարակուած գեկոյցի մը մէջ որոշապէս ըսուած էր թէ՛ անոնք համաձայնած են վարդապետութիւնները ձգել ու դորձունէութեամբ միանալ. եւ քանի որ իրենց դորձունէութիւնը հսկայ դրամագլուխ մը հաւաքելէ կը բաղկանայ, արտօնելի է ենթադրել թէ դրամ եւ անդամներ ձեռք բերելու դորձունէութենէ զատ ամէն բան կ'անտեսեն: Եթէ վարդապետութիւնները անտեսեն, արդեօք Աստուծոյ անօթի հօտը ինչո՞վ կ'ակնկալեն անուցանել:

Կը համարձակինք յայտարարելու թէ վերջին տարիներու տեւողութեան հազար քարոզիչէն՝ հատ մը չէ եղած որ փրկագնի փրկափայտութիւնը բացատրած ըլլայ իր ժողովուրդին: Համեստօրէն կ'ուզենք ըսել թէ անոնցմէ շատ քիչեր կը հասկնան այս մեծ ճշմարտութիւնը: Պատճառը այդ ըլլայ կամ ոչ, Աստուածաշունչը սորվեցնել կամ Աստուծոյ Խօսքը քարոզել սաանձնող ոեւէ մարդ՝ կարող ըլլա-

լու է այս վարդապետութիւնը իր ժողովուրդին սոր-
վեցնելու: Փրկանքի զոհը վարդապետութիւնն մըն
է: Արդարեւ ատիկա՝ մարդոց նկատմամբ՝ Աստու-
ծոյ ունեցած բոլոր կարգադրութեանց առանցքն է:
Անիկա՝ միակ վարդապետութիւնն է որմէ կը ճա-
ռագայթեն միւս բոլոր ճշմարտութիւնները: Անի-
կա՝ ուղղանկիւնն է, որով կը չափուին միւս բոլոր
վարդապետութիւնները, եւ փրկանքի զոհին փիլի-
սոփայութիւնը չհասկցող մէկը, չի կրնար Սբ. Գրոց
միւս մեծ ճշմարտութիւնները որոշ կերպով հասկը-
նալ: Բանաստեղծը դեղեցիկ կերպով ըսած է.

Իմ պարծանքս եւ իմ փառքս
է լոկ խաշն Գրիստոսի.
Խաշն, դարուց աւերներուն վրայ,
վեր կանգնած, վսեմ, փայլուն:

Փրկանքի զոհին հայթայթումը կը ներկայացնէ
խիստ սքանչելի սէր մը որ երբէք արձանագրուած
է: Այս նիւթը համառօտիւ նկատի առնենք:

ՄԱՐԴԸ ՍՏԵՂԾՈՒԱԾ Է ԿԵԱՆՔ ՎԱՅՆԵԼՈՒ

Աստուած ստեղծեց մարդն ու կինը, Ադամն ու
Եւան: Նա՝ զանոնք կազմով կատարեալ չինեց, ու
կատարեալ արարածի մը յատուկ կարողութիւննե-
րով օժտեց, եւ անոնց կատարեալ բնակարան մը, ու
երկրի վրայ իշխելու եւ կեանք, ազատութիւն ու
երջանկութիւն վայելելու զօրութիւն տուաւ: Այս
օրհնութիւնները վայելելու սահման մը չկար մի-
այն թէ՛ պահանջուած էր որ աստուածային օրէնքին
հնազանդ ըլլան: Իշխանութիւն մը ունենալու փա-
ռասիրութիւնը ունեցող Սատանան, տեսնելով թէ
Նհովա այս կատարեալ զոյգը երկիրը բնակչու-
թեամբ լցնելու նպատակաւ սերունդ արտարդելու
զօրութեամբ օժտեց, նա իր սրտին մէջ որոշեց որ
զանոնք իր զօրութեան ներքեւ բերելով իրեն յա-
տուկ իշխանութիւն մը հաստատէ: (Ես. ԺԴ. 12-14)

Նա՝ Եւան օրինազանցութեան դրդելու համար,
նենդութեամբ հետեւեալ խորհուրդը տուող բան մը
թելադրեց. «Աստուած ձեզ տգիտութեան մէջ կը
պահէ. այս պտուղէն ուտելնուդ պէս Աստուծոյ
չափ իմաստուն պիտի ըլլաք: Նա ձեզի ըսած է թէ
պիտի մեռնիք, բայց սուտ է. անշուշտ պիտի չը
մեռնիք:»

Եւայ՝ հակառակորդին մոլորիչ զօրութեանց
տեղի տալով օրէնքը դրժեց: Ադամ՝ պատահածը
դիտելով, ու արդիւնքը դիտնալով՝ իր կատարեալ
կնոջմէ ու անոր ընկերակցութենէն զրկուելու տեղ,
ինքն ալ օրինազանց դոնուեցաւ որ մեռնի: Նա՝
անձնասպան եղաւ: Նհովա իր վճիռը գործադրելու
համար, մարդը իր կատարեալ բնակարանէն՝ Եդե-
մէն վռնտեց, ու արդեւ մը դրաւ որ ալ կենաց ծա-
ռէն չուտէ:— Ծննդոց Գ. 17-24:

ԱԴԱՄՈՎ ԱՄԵՆԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ

Ադամ ու Եւայ անպատրաստ երկիր մը նստուե-
ցան: Անկատար սնունդի պարունակած թունաւոր
տարրերը՝ զոր հարկադրուած էին ուտել՝ անոնց
հիւանդութեան, տառապանքին, ու վերջապէս
մահուան պատճառ եղաւ: Ինը հարիւր երեսուն տա-
րի այդ պատժաւորձէն անցան, մինչեւ որ կեանքը
վերջ գտաւ: Այդ շրջանին էր որ դաւակներ ծնան,
որոնք ժառանգութեան օրէնքով անկատար, անար-
դար, ու հետեւաբար Նհովայէն մերժուած ու դա-
տապարտուած վիճակի մը մէջ ծնան. քանզի ոեւէ
անկատար մէկը Աստուծոյ առջեւ երես չունի: (Հը-
ռովմայեցոց Ե. 12, Սաղմոս ԾԱ. 5, Հռովմայեց-
ոց Ե. 18) Թերեւս ոմանք պիտի պնդեն թէ Աս-
տուծոյ համար անարդար է թոյլատրել իր
Պապի զաւակները իրենց հօրը յանցանքին համար տառա-
պին: Սակայն այդպէս չէ: Անկատար ու մեռնող
հայրը անշուշտ չէր կրնար կատարեալ բան մը յա-
ռաջ բերել: Ուստի Ադամի բոլոր զաւակները ժա-

ռանգարար անկատար են, բոլորն ալ մեղքի տակ ծախուելով մեղքի ծառաներ եղած են:

Աստուած արդարադատ է. եւ ուրիշ կերպ չէր կրնար ըլլալ: Հետեւաբար Իր վճիռը անփոփոխելի է: Սակայն, Նա պատշաճօրէն կրնայ Իր վճիռը դռն-հացնելու կարողութիւն մ'ընել. եւ այս բանը ըրած է: Նա՝ մարդկութիւնը մահէն փրկելու խոստում մը ընելով ըսած է. «Ձանոնք գերեզմանին ձեռքէն պիտի փրկեմ, դանոնք մահուանէ պիտի ազատեմ. քու ժանտախտդ ու՞ր է, ո՞վ մահ, քու աւերումդ ու՞ր է, ո՞վ գերեզման. իմ աչքերէս զղջումը պիտի ծածկուի:»— Ուսեայ ԺԳ. 14:

Եթէ դատարանի մը վճիռով մէկէ մը հազար տալէր պահանջուի, այդ վճիռը հազար տալէն պակաս ունէ բանով մը կարելի չէ գոհացնել: Մարդը՝ Ադամ մեղանչեց. եւ Եհովայի պատշաճօրէն արձակած դատավճիռը կատարեալ մարդուն մահը կը պահանջէր: Կատարեալ մարդու մը մահէն զատ ուրիշ ոչինչ կրնար գոհացնել այդ դատավճիռը: Եթէ Ա՝ իր հազար տալէր տուգանքը վճարելու անկարողութեան համար բանտին մէջն է, եւ Բ՝ անոր ազատագրման համար, իր ստացուածքը ծախելով դրամի կը վերածէ որպէսզի վճարուելիք հազար տալէրը դոյնանայ, ու զանիկա բանտարկեալ Աին տեղը դատարանին կը վճարէ, Աը պիտի արձակուի եւ Բը իր փրկիչը կամ ազատագրիչը կ'ըլլայ: Փրկուելէ՝ տառապէս հրապարակէն կամ վաճառանոցէն գնել ըսել է: Այս տրամաբանութեամբ կրնանք տեսնել թէ՛ կամաւորապէս մահուան մատնուող մարդկային կատարեալ կեանքէ մը իղատ, ուրիշ ոչինչ կրնար Ադամը փրկել:

Բոլոր մարդկութիւնը Ադամի սերունդ ըլլալուն համար անկատար էին. հետեւաբար անոնցմէ ունէ մէկը Ադամը փրկելու կարողութիւն չունէր: Սաղ-մասերգուն այսպէս ըլլալը կ'ըսէ. «Մէկը բնաւ չի

կրնար փրկել իր եղբայրը, ոչ ալ անոր փրկանքը Աստուծոյ հատուցանել:» (Սաղ. ԽԹ. 7) Ահաւասիկ ուրեմն, կենաց կարճ շրջան մը եւ չատ քիչ հաճոյք ունեցող ցեղ մը որ ստոյգ մահուան կը ղխմէ: Ահաւասիկ ամբողջ ցեղ մը որ լայն ճամբայէն դէպի կորուստ կը յառաջանայ:

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՍԵՐԸ ՅԱՅՏՆՈՒԱԾ

Աստուած իր ծրագրին մէջ միջոցներ հայթայթած է՝ որով մարդուն այս կործանումի ընթացքը կեցնելով զանիկա կատարելութեան պիտի հասցընէ: «Ինչու որ Աստուած անանկ սիրեց աշխարհը մինչեւ որ իր միածին Որդին տուաւ, որ ամէն ո՞վ որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յաւիտեան կան կեանք ունենայ: Վասնզի Աստուած իր Որդին չղրկեց աշխարհ որ աշխարհը դատէ, հապա որ աշխարհս անով փրկուի:»— Յովհաննու Գ. 16, 17:

ՄՍՐԴԿՈՒԹԵԱՆ ՓՐԿԱԳԻՆԸ զբոյժիկն 46րդ էջին վրայ կը կարդանք.

«Աստուածաշունչը կը բացատրէ թէ կատարեալ մարդ մըն էր որ մեղանչեց: Ուրեմն ով որ ալ ըլլար անոր փրկիչը պարտ էր նաեւ կատարեալ մարդ մը ըլլալ— համապատասխանը, համարժէք դին մը: Հոգ չէ թէ հրեշտակը որքան վսեմ ըլլար, հոգ չէ թէ Լօկօսը որքան փառաւոր ըլլար, էութեան աւելի բարձր մակարդակի մը վրայ դնուող ունէ մէկը չէր կրնար համապատասխանող դինը ըլլալ: Եւ ոչ ալ մարդկայինէն աւելի վար մակարդակի վրայ դնուող մը կրնար բաւարար ըլլալ: Աշխարհի մէջ դնուող ամենաբնութիւնը ցուրտ չէր կրնար իրական մեղաց-պատարադ, զոհ մը ըլլալ կամ իրապէս մեղքը վերցնել: Կատարեալ մարդկութեանէ աւելի բարձր կամ աւելի ստորին դասու արարած մը չի կրնար մեղաւորին քաւութիւն ընել: Կատարեալ մարդ մը մեղանչած էր, ուստի մի միայն կատարեալ մարդ մը կրնար փրկել մեղաւորը:»— Սաղմոս Խ. 6-8, Երբայեցւոյ Ժ. 1-10:

ԱԳԱՄԻ ԿՈՐՍՆՑՈՒՑԱԾ ԿԵԱՆՔԻՆ

ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Յիսուս՝ Աստուծոյ ստեղծագործութեան սկիզբն էր: (Յովհաննու Ա. 2) Եհովա՝ Լօկօսին (Յիսուսին) կեանքը հոգեւոր մակարդակէն դէպի մարդկա-

յին մակարդը փոխադրեց: Նա՝ Եհովայի աներեւոյթ զօրութեամբը յղացուած էր: (Մատթ. Ա. 20) Նա՝ մարդկային մակարդակին վրայ սուրբ, անմեղ, անսրտաւ եւ մեղաւորներէն դատուած ծնաւ: (Եբր. է. 26) Յիսուս՝ Լըկրի վրայ եղած առեն հրեշտակային դասին չէր պատկանէր, հապա՝ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր: (Եբր. Բ. 7, 9) Նա՝ մարմին եղաւ ու մարդոց մէջ բնակեցաւ: (Յովհ. Ա. 14) Նա՝ մարմին եւ արիւն էր: (Եբր. Բ. 14) Յիսուս ինչու՞ հրեշտակներէն վար եղաւ. ինչու՞ մարդ եղաւ: Սբ. Պօղոս կը պատասխանէ. «Յիսուսը փառքով ու պատուով պատկուած կը տեսնենք՝ որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր մահուան չարչարանքին համար, որ Աստուծոյ շնորհքովը ամենուն համար մահ ճաշակէ:» (Եբր. Բ. 9) Նա չափահաս եղաւ. ու երբոր երեսուն տարեկան էր, Նա իբրեւ մարդ՝ Փիղիքապէս, մտաւորապէս ու բարոյապէս կատարեալ էր. եւ քահանայական պաշտօնավարութեան համար պահանջուած այդ տարիքին մէջ, Նա ամէն կերպով՝ Եդեմական փառքով ու գեղեցկութեամբ չըջապատուած Ադամին՝ կատարեալ մարդուն, համապատասխան էր:

Յիսուս ինչու՞ այսպէս երկիր եկաւ: Ինքը կը պատասխանէ. «Որդին մարդոյ չեկաւ սպասաւորութիւն ընդունելու, հապա սպասաւորութիւն ընելու, եւ իր կեանքը շատերուն համար փրկանք տալու:» (Մատթ. Ի. 28) Դարձեալ, «Ես եկայ որ կեանք ունենան, եւ ալ աւելի ունենան:» (Յովհաննու Ժ. 10) Յիսուս բունիսկ մարդկային ցեղին համար կենաց ճամբայ մը հայթայթելու նպատակով եկած էր: Նա՝ դարձեալ ըսաւ. «Ես իմ կեանքս կը դնեմ որ նորէն առնեմ անիկայ:»— Յովհաննու Ժ. 17:

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԾՐԱԳԻՐԸ՝ 229րդ էջին վրայ կ'ըսէ. «Եւ կամ, մի՞թէ Նա (Յիսուս) մեր մեղաց համար յաւիտեան կան չարչարանաց մէջ է. իսկ եթէ ոչ, եւ եթէ Նա մեր

մեղաց համար մեռաւ՝ մեր մեղաց պատիժն ալ մահ ըլլալու է եւ ոչ թէ կեանք, ուստի նշանակութեամբ կամ վիճակի մէջ:»

Ադամ՝ կատարեալ մարդը մեղանշած էր. ու Եհովա անոր կեանքը պահանջող դատավճիռը երկինքի մէջ արձակեց: Ադամին՝ եւ անուղղակիօրէն, անոր սերունդին դէմ եղած դատավճիռը գոհացնելու համար պահանջուած մարդկային կատարեալ կեանքի մը համապատասխան գինն ալ երկնից մէջ ցերեկայացուելու էր: Մէկը չէր կրնար երկինք ելլել: Հետեւաբար, Յիսուս՝ կատարեալ մարդը պէտք էր մեռնէր, մեռնելէն յարութիւն առնէր ու բարձրընդունուէր: Իր մարդկային կատարեալ կեանքին արժէքը Աստուծային Արդարութեան համար Նա ըսաւ. «Ես իմ կեանքս կը դնեմ որ նորէն առնեմ անիկայ»: այսպէս ինքն՝ զանիկա Աստուծոյ նպատակին համաձայն գործածելու համար պիտի առնէր: Յիսուս՝ երեսուն տարեկան հասակին մէջ, ինքզինքը՝ բոլորս վին իր Հօրը կամքը կատարելու նուիրեց: Աստուծոյ կամքն էր որ նա՝ իր կեանքը զոհէ: (Յովհ. Ժ. 17-19) Ատկէ երեք ու կէս տարի վերջ՝ նա խաչին վրայ մեռաւ: Երեք օր ետքը մեռելներէն յարութիւն առաւ: Ատկէ քառասուն օր վերջն ալ երկինք համարձակ:

ՄԱՐԴՈՒՆ՝ ԿԵԱՆՔ ԵՐԱՇԵԱՒՈՐՈՒԱԾ Է
ԵՐԿՐԻՍ ՎՐԱՅ

Ադամ՝ օրէնքը դրժելուն համար իր մարդկային կեանքի իրաւունքը կորսնցուց: Յիսուս՝ կատարեալ մարդը, իր մարդկային կեանքը կամաւորապէս զոհեց, բայց այդ կենաց օրինաւոր իրաւունքը իրմէ չառնուեցաւ: Ուստի, երբոր Աստուծոյ զայն մահէն յարոյց իբրեւ աստուածային արարած մը, Յիսուս դեռ մարդկային կատարեալ կեանքի իրաւունքը ունէր, որը արժէք կամ գին կը կոչենք:

Ուրիշ խօսքով, ինչպէս Բ իր եղբայրը՝ Աը փրկելու համար իր ստացուածքը դրամի վերածեց, նոյնպէս ալ Յիսուս՝ Իր մարդկութիւնը երկինքի Աստուածային Արդարութեան ներկայացնելու համար պէտք եղած արժէքին վերածեց: Ուստի, երբոր մեռելներէն յարութիւն առնելով երկինք համարաձաւ, Նա՝ Աղամին կորսնցուցածին արժէքը կամ համահաւասար դինը ունէր, եւ ասիկա Յնովային ներկայացնելով՝ Աղամը մահուայ դատաւճիռէն պիտի ազատէր. ու երբոր այս տեղի ունենայ, այն ատեն Աստուծոյ ծրագիրն է որ բոլոր մեռելները յարուցանելով՝ կենաց պատեհութիւն մը տայ անոնց:

Բայց Յիսուսի մահէն ու յարութենէն իվեր հազար ութը հարիւր տարիներ անցած են, եւ Աղամ դեռ մեռած է, եւ իր սերունդն ալ մեռած ու մեռնելու փիճակին մէջն է: Արդեօք Տէրոջը կարգադրութեան մէջ թերութիւն մը կա՞ր: Հետեւցնելու չե՞նք որ, եթէ այս փրկանքը կամ փրկագիրն Աստուածային Արդարութեան վճարուած ըլլար, Աղամ եւ իր սերունդը անմիջապէս կենաց իրաւունք պիտի ունենային: Այս խորհելակերպը շիտակ կը թուի ըլլալ: Յիսուս՝ երկինք համբարնալուն պէս իր զոհաբերած մարդկային կեանքին արժէքը կրնար Աստուածային Արդարութեան ներկայացնել, որը՝ ըստ օրինի, ցեղին վրայ եղած անկարողութիւնը պիտի վերցնէր. եւ վերահաստատութեան գործը, այսինքն՝ ցեղը մարմնի, մտքի եւ կեանքի կատարեալ վիճակին բերելու գործը, սկսած պիտի ըլլար: Նա ինչու՞ չըրաւ: Այս հարցումին պատշաճ պատասխանը դարձեալ Յնովայի եւ Տէր Յիսուսի սէրը կը յայտնէ. քանզի ուրիշ հրաշալի բաներ հայթայթած են՝ որոնց մարդիկ ալ հրաւիրուած են մասնակցելու, այսինքն՝ եկեղեցիին պատրաստութիւնը, եւ կատարելագործութիւն վերջը անոր ընկիր գործը:

ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՐԱՏՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՄԱՔՐՈՒԻՆ

Մեծ փրկագիրն, եկեղեցիին՝ Բրիտանի մարմնոյն փրկութեան ու ազատագրութեան երաշխիքն է (Կող. Ա. 18), որուն պիտի յաջորդէ բոլոր մարդկութեան կենաց լման ու կատարեալ փորձարկութիւնը, եւ երաշխիք մըն է թէ մարդիկ մէկ փորձարկութիւն մը պիտի ունենան: (Գործք. Ժ. 31) Այդ փորձարկութեան տակ՝ արդարութեան հնազանդողները երկրի վրայ յաւիտեան պիտի ապրին: Հետեւաբար ժամանակ մը պէտք է դայ, երբ ճշմարտօրէն կրնայ ըսուիլ թէ «ներկայիս ապրող մարդկութենէն միլիոնաւորներ ընաւ պիտի չմեռնին»: Այդ ժամանակը եկած է:

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՔՆԱՐԸ՝ իր հինդերորդ լարին մէջ այս նիւթը պարզելէն վերջ, 146րդ-էջին վրայ կ'ըսէ.

«Աստուծոյ Խօսքին ներշնչեալ գրողը մեզի կ'ըսէ՝ թէ Աստուծոյ կամքն էր որ ամէն մարդ փրկագրի շնորհիւ մահուանէ ազատուելով՝ ճշմարտութեան ճշգրիտ գիտութեան մը բերութի, որպէսզի անոնք կարենան ընդունիլ փրկանքի օգուտները աւագործել: Որովեալ ժամանակին՝ այս մեծ ճշմարտութեանց գիտութիւնը Աղամի սերունդին իւրաքանչիւր անգամին պիտի տրուի»:

Ա Շ Խ Ա Ր Հ Ի Տ Ա Գ Ն Ա Պ Ն
ՈՒ ԱՊՇՈՒԹԻՒՆԸ— ԻՆՉՈՒ՞

ԵՐԿՐԻ բոլոր աղգերը չփոթած են։ Դիւանագէտներն ու քաղաքագէտները խիստ ապշուեցան մէջ են։ Բանւորները անհանդարտ են։ Բանւորի եւ դրամատէրի միջեւ շարունակ դժուարութիւններ կ'ելլան։ Շահադէտները կը շարունակեն ժողովուրդը խաբել։ Պոլշէվիկութիւնը ահռելի հրէշի մը պէս երեւան դալով աղգերէն ոմանք կործանած եւ ուրիշներուն ալ դռները կը դարնէ։ Երկրի բնակիչներուն ունեցած բոլոր աղէտները միջոցի պակասութեան պատճառաւ հոս չենք կրնար յիշել։ Այս նեղութեանց իրական պատճառը եւ գոհացուցիչ դարմանը շատ քիչեր կ'ըմբռնեն։

Աստուածաշունչը որոշ պատասխան մը տալով՝ այս վիճակներուն գոյութեան պատճառը կը ցուցընէ։ Աշխարհի վերջաւորութեան ատեն երկրի վիճակներուն ինչ ըլլալու մասին եղած հարցումին իբր պատասխան, Յիսուս ըսաւ. «Երկրի վրայ աղգերը ապշուեցանք պիտի տագնապին, եւ ծովը ու ալիքները պիտի գոռան. մարդոց սրտերը պիտի նուաղին իրենց վախէն՝ եւ աշխարհի վրայ դալու բաներուն սպասելէն» (Ղուկ. ԻԱ. 25, 26) Ներկայիս Տէրօջը այս մարգարէական խօսքին կատարուելը ամէն մարդ կը տեսնէ։ Ամէն տեղ տագնապ ու ապշութիւն կայ, որ հետզհետէ կ'աւելնայ։ Բուն պատճառը ի՞նչ է։

ԱԻՆԵԼՑՈՂ ԱՊՇՈՒԹԻՒՆԸ ԶՀԱՍԿՑՈՒԱԾ
ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ԼՈՒՍԱՐԱՆԷ

Աստուածային ծրագրէն տեղեկութիւն չունեցող մը, չի կրնար այս հարցումին յարմար պատասխանը տալ։ Ուրիշ ոեւէ ժամանակ մարդուն համար

Աստուծոյ նպատակները գիտնալ այնչափ կարեւոր չէր, որչափ որ է ներկայիս։ Այս ծրագիրը Աստուածաշունչին մէջ պարզուած է, ներկայիս հասկցուելու յարմար ատենն է։ Վերջին ժամանակին հասած ենք, երբ՝ ինչպէս Տէրը ըսաւ. «Իմաստունները պիտի հասկնան» (Դան. ԺԲ. 10) Այս համարին ըսելուց «Իմաստունները» անոնք են որ անկեղծօրէն ու ժրջանութեամբ Աստուծոյ Խօսքին ճշմարտութիւնը կը փնտեն. եւ անվախօրէն մարդոց ուսուցումները ձգելով, Տէրօջը եւ միայն Անոր ուսուցումներուն կը յարին։

Հարցումին պատասխանը համառօտ կերպով հետեւեալն է. Աստուած առաջին մարդը կատարեալ ստեղծեց, ու Եդեմի մէջ անոր կատարեալ բնակարան մը տուաւ։ Մարդը Աստուծոյ օրէնքը դրժեց, թէեւ ազդարարուած էր որ ատոր արդիւնքը իր կործանումն ու մահը պիտի նշանակէր։ Ադամ՝ կատարեալ մարդը՝ մահուան դատապարտուած ու Եդեմէն վնասուած ըլլալով, սկսաւ մեռնիլ, եւ այդ մահը ինը հարիւր երեսուն տարի տեւեց, որու տեւողութեան իր զաւակները ծնան։ Անոնք երկրի վրայ անկատար ծնան, որովհետեւ իրենց հայրը մահուան դատապարտութեան տակ էր։ Մարգարէին խօսքին նշանակութիւնը աս է. «Ահա ես անօրէնութիւնով ծնայ, ու իմ մայրս մեղքով յղացաւ զիս» (Սաղմաս ԾԱ. 5) այս պատճառաւ ամէն ալ մեղաւոր ծնած էին։ (Հռովմ. Ե. 12) Եհովա՝ խոստացաւ մարդը մահէն փրկելով իր սկզբնական վիճակին վերահաստատել, պայմանաւ որ Աստուծոյ օրէնքին հնազանդի։ Այս ծրագրին գործադրութիւնը երկար ժամանակի կը կարօտէր։ Ժամանակի ընթացքին՝ Աստուած իր սիրելի Որդին աշխարհ զորակեց, մարդուն փրկագինը հայթայթելու եւ ատով զանիկա փրկելու համար։ Յիսուս եկաւ որ մարդիկ կեանք ունենան եւ ալ աւելի ունենան։ (Յովհաննու

Ժ. 10, Մատթ. Ի. 28) Նա՛ խաչին վրայ մեռաւ ու մեռելներէն յարութիւն առաւ. եւ իր մահն ու յարութիւնը յարմար ատենին՝ բոլոր մարդոց Աստուծոյ հետ հաշտուելու համարայ մը բացաւ:— Երբայ յեցեոց Բ. 9, Ա. Կորնթացեոց ԺԵ. 12-22:

ԱՆՅԵԱԼ 1900 ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԸ

Անցեալ հազար ինը հարիւր տարիներու տեւողութեան մեր Տէրը իր հարսը՝ եկեղեցին պատրաստելու ետեւէ եղած է: Երբ երկինք զնաց, խոստացաւ եկեղեցին առնելու համար վերադառնալ (Յովհաննու ԺԴ. 1-4), եւ ըսաւ թէ իր գալստեամբը պիտի գայ նաեւ աշխարհի վերջը, հին կարգ ու սարքին կործանումը, իր Թագաւորութեան հաստատուելը եւ մարդկութեան օրհնութիւնը:

Այս պատրաստութեան չըջանին Սատանան՝ այս աշխարհի աստուածը ըլլալով մարդկութեան մտքերուն ու սրտերուն մէջ իշխած ու երկրի վրայ չարիքի եւ բռնակալութեան պատճառ եղած է: Աստուծոյ նպատակն է Սատանան կապել որ ա՛լ ազդերը չխաբէ: (Յայտնութեան Ի. 1-4) Սատանան՝ տեսնելով որ իր կայսրութիւնը իրմէ առնուելու վրայ է, աշխարհի մէջ մեծ նեղութիւն յառաջ կը բերէ, եւ ժողովուրդը Աստուծոյ բուն նպատակներուն հանդէպ կուրացնելու համար, զանոնք պատերազմի, կռիւի, ատելութեան, սպաննութեան, եւ շահախնդրութեան կը դրդէ: Տէրը՝ ասիկա նախագուշակելով ըսաւ թէ Ժամանակ պիտի գար երբ ազգերը ապշութեամբ պիտի տազնապէին, եւ մարդիկ ու կազմակերպութիւններ, հին կարգ ու սարքը նորոգելու պարապ ջանքեր պիտի ընէին:

ՄԱՐԴԱՅԻՆ ԲՈԼՈՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

ԱՆՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏՆՈՒԱԾ

Բայց ներկայ կարգ ու սարքը բարեփոխելու համար մարդոց բոլոր ջանքերը ապարդիւն պիտի ելլեն: Մարդկութեան ազատութիւնը միայն ներկայիս հաստատուող Մեսիական Թա-

գաւորութենէն կախում ունի: Այն ատեն Տէրը արդարութեամբ պիտի տիրէ: Մարդարէն այս Ժամանակին համար խօսելով կ'ըսէ. «Աստուած բոլոր ազգերը պիտի շարժէ, ու (այն ատեն) բոլոր արդաց ցանկալի բաները պիտի զան»: (Անդիայ Բ. 7) Ազգերուն ցանկալի բանն է խաղաղութիւն, բարդաւաճութիւն, կեանք, ազատութիւն ու երջանկութիւն: Ասիկա միայն Մեսիական Թագաւորութեան միջոցաւ կրնայ գալ. եւ ներկայ տազնայն ու ապշութիւնը դալիք օրհնութիւններուն նախակարան պիտի լինի: Սր. Գրոց ապացոյցները վճռական են թէ՛ մենք հին կարգ ու սարքին վերջին օրերուն մէջն ենք, եւ թէ՛ անիկա արագօրէն կ'անհետանայ: Դանիէլ մարդարէն այդ Ժամանակին ակնարկելով ըսաւ. «Ու ան Թագաւորութիւն մը պիտի հանէ, որ երկինք Աստուածը մէկ Թագաւորութիւն մը պիտի հանէ, որ անիկայ յաւիտեան պիտի չաւրի, եւ այս Թագաւորութիւնը ուրիշ ժողովուրդի պիտի չթողուի. անիկայ այս բոլոր Թագաւորութիւնները պիտի փշրէ ու պիտի հատցնէ, ու ինքը յաւիտեան պիտի մնայ»:— Դանիէլի Բ. 44:

Ոմանք համար շփոթեցուցիչ, սակայն այլարանական լեզուով խոր նշանակութիւն մը պարունակող համարներու բացատրութեան համար կարելի է, ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԾՐԱԿՐԻՆ Եւ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՔՆԱՐԻՆ ետեւը գրուած ցանկերուն նախիւ, ուր ցոյց տրուած էջերուն մէջ՝ բոլոր համարները լուսարանուած են: Դանիէլի այս մարդարէնութիւնը ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԾՐԱԿՐԻՆ 371-393 էջերուն մէջ լիովին բացատրուած է. մինչեւիսկ ցոյց տրուած է այն ազգերը՝ որոնք Մարդարէին նկարագրած մաքուր ուսէ կիւն գլուխով, արծաթէ կուրծքով ու բազուկներով, պղինձէ փորով ու զիստերով, երկաթէ սրունքներով եւ մասամբ կաւէ ոտքերով ներկայացուած են:

ԲՈԼՈՐ ԱԶԳԱՅ ՑԱՆԿԱԼԻ ԲԱՆԵՐԸ

Ուտի Տէրը կը խոստանայ թէ վերջին օրերը՝ որ հին դրութեան վախճանը կը նշանակէ, արդարութեան Թագաւորութիւնը պիտի հաստատուի. «Եւ շատ ազգեր պիտի երթան ուրան, եկէ՛ք, Եւսոյային լեռը՝ Յակոբին Աստուծոյ տունը ելլենք, որ մեզի իր ճաթաները սորվեցնէ, ու անոր շաւիղներուն մէջը քայլենք. ինչու որ օրէնքը Սիօնէն ու Տէրջը Խօսքը բուն մէջը քայլենք. եւ անիկայ շատ ժողովուրդներու երուսաղէմէն պիտի ելլէ. եւ անիկայ շատ ժողովուրդներու մէջ դատաստան պիտի ընէ, ու զօրաւոր ազգեր մինչեւ հեռաւոր տեղուանք պիտի յանդիմանէ. ու անոնք իրենց սուրբը խափեր՝ եւ իրենց նիղակները յօտոցներ պիտի շինեն. աղդ աղդի վրայ սուր պիտի չվերցնէ, եւ ալ պատերազմ պիտի չսորդի. հապա՛ ա՛մէն մարդ իր որթին տակը ու իր Բլենին տակը պիտի նստի, ու վախցնող պիտի չըլլայ. ինչու որ զօրաց Տէրջը բերանը խօսեցաւ:— Միքիայ Դ. 2-4:

— Օրուայ պատգամը —

«ՆԵՐԿԱՑԻՍ ԱՊՐՈՂ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵՆԷՆ
ՄԻԼԻՈՆԱՌՈՐՆԵՐ ԲՆԱԻ ՊԻՏԻ ԶՄԵՌՆԷՆ»

Այս չմեծող միլիոններում մէջ՝ հազարաւոր ալ Հայեր
պիտի գտնուին:

Այս դրոշմը՝ պատմական եւ Սր. Գրոց շատ մը
սպասցոյցներով կը բացատրէ Համաշխարհային Պա-
տերազմը եւ անոր յաջորդող սովերը, մահտարա-
ժամները, յեղափոխութիւնները, անխնայութիւնը,
Ողբհարցութեան ծաւալումը, Հրեաներու Պաղես-
տին դառնալը, հին կարգ ու սարքին վերջացած՝ եւ
Մեախայի թագաւորութեան մօտալուստ ըլլալը:
Թարգմանուած է 31 ուրիշ լեզուներով: 128 էջ,
թղթակազմ. գին 25 սէնթ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐՇԱՆՈՅՈՒՆ ԿԱՄ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԾՐԱ-
ԳԻՐԸ 522 էջերէ բաղկացեալ լաթակազմ, եւ ոսկետառերով
քանդակուած դեղեցիկ հատոր մըն է: Իր տեսակին մէջ մի-
ակ Հայերէն գիրքն է որ լիովին կը բացատրէ թէ Աստուած
ինչու՞ թողլատրած է չարիքը, եւ ի՞նչպէս մօտ ատենէն
աշխարհի տաղնապը պիտի վերցնէ: Բաղմայարչար Հայոր-
դին ճշմարիտ բարեկամը: Գինը 60 սէնթ է:

ԲԱՏԵՐԱՆԿԱՐՔ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱՏՐԱՄԻ

Զորս արարուածներով Տրամա մը որ ամ-
բողջ երեք տարի՝ 1914-1917 բոլորովին ձրիօրէն
շատ մը լեզուներով ներկայացուցաւ աշխարհի
ամէն կողմերը, շարժական ու անշարժ պատ-
կերներով եւ խօսուն մեքենաներով (ֆոնօկրաֆ)
արտասանուող իմաստալից քարոզներով:

Այս մեծ ձեռնարկին համար թէեւ \$300,000
տալէրէն աւելի ծախսուած է, սակայն հազա-
րաւորներու սրտի եւ մտքի մեծ մխիթարութեան
եւ բաջակութեան պատճառ եղած է, ու դեռ կ'ըլլայ:

Այս աշխարհահռչակ եւ 370 պատկերներով զարդար-
ուած հատորին գինն է. — 85 սէնթ լաթակազմ, եւ 35 սէնթ
թղթակազմ:

Բոլոր ապսպրանքները դրիուելու են ԴԻՏԱՐԱՆԻ Հասցէին՝

THE TIDARAN

18 Concord St., BROOKLYN, N. Y., U. S. A.

ԱԶՍԱՆՈՒՐԶ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑ, ԴՈՒՆ ԱՆ ԿՍՏԱՆԱՊՍ

ԴԻՏԱՐԱՆԸ եւ Քրիստոսի ներկա-
յութեան Մոմենտիլը. — 16 էջնոց
կիսամետալ պատմութեան մը՝
որ կը պարունակէ աշխարհի կա-
ռութեան շուրջ ճշգրիտ տեսու-
թիւններ, կատարուած մարդարէ-
թութեանց բացատրութիւններ, եւ
հոգեւոր ու բարոյական ընտիր
յօդուածներ: Տարեկան բաժնեգինն
է միայն մէկ տալէր:

Ա Ս Տ Ո Ւ Ծ Ո Յ Ք Ն Ա Ր Ը

384 էջնոց, լաթակազմ ու պատկերազարդ
դեղեցիկ գիրք մը՝ ուր Սր. Գրոց տաւ հիմ-
նական ուսուցումները տաւ լաթերով քնարի
մը պէս հետեւեալ կարգով բացատրուած են.
ԱՐԱՐԶԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
ՅԱՅՏՆՈՒԱԾ, ԱՐԱՆԶԱՄԱԿԱՆ ԽՈՍՏՈՒՄ,
ՅԻՄՈՒՍԻ ԾՆՈՒՆԴԸ, ՓՐԿԱՆՔ, ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ,
ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՔՕՂԱԶԵՐՈՒԱԾ, ՄԵՐ ՏԵՐՈՋ
ՎԵՐԱԴԱՐԶԸ, ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՓԱՌԱՌՈՐՈՒՄԸ,
ԵՒ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ: Սր. Գրոց վերա-
բերեալ գրեթէ ամէն հարցում պատասխան-
ուած է անոր մէջ: Մէկ ժամ անկէ կարգացողը շատ աւելի
բան կը սորվի քան թէ տարի մը Աստուածաբանական ճե-
մարան յաճախողը: Գին 50 սէնթ:

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՍՏՈՒԱԾ ՄԸ ԿԱՅ. — 32 էջ, գին 5 սէնթ:
ՏԱՌԱՊՈՂ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՅՈՒՐ. — 48 էջ, գին 10 սէնթ:
ՀՈՐԻՆ ԿԸ ՄԵՌՆԻ՞. — 48 էջ, գին 10 սէնթ:
ՈՊԵՀԱՐՑՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱՏԱՆԱՅԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍ ՄԸ Է. —
64 էջ, գին 10 սէնթ:
ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ ՓՐԿԱԳԻՆԸ. — 64 էջ, գին 10 սէնթ:
ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԶԱՀԱԿԻՐԸ. — 48 էջ, գին 10 սէնթ:

Բոլոր ապսպրանքները դրիուելու են ԴԻՏԱՐԱՆԻ Հասցէին՝

THE TIDARAN

18 Concord St., BROOKLYN, N. Y., U. S. A.

Ի՞նչ է այս Միութիւնը. — 1884էն ի վեր հաստատուած՝
ոչ-յարանուանական, եւ սակայն բոլոր ազգաց ու յարան-
ուանութեանց Սբ. Գիրք Ուսանողները ներկայացնող Մի-
ութիւն մըն է:

Ի՞նչ է իր գործը. — Այս Միութեան գործը աշխարհա-
ծաւալ է, որ յառաջ կը տարուի Սբ. Գրքի տպագրութեամբ.
Սբ. Գրոց մեկնութեան գրքերով, թերթերով, եւ հրապա-
րակային բանաստեղծութիւններով:

Ի՞նչ է նպատակը. — Ինչպէս վերեւ դրուած խորհրդա-
նշանը կը ներկայացնէ, այս Միութեան նպատակն է Յի-
սուսի՝ «Խաղաղութեան Իշխան» ին տնունով երկրի վրայ
խաղաղութիւն, սէր եւ խնդութիւն հաստատել. ազատել
մարդկութիւնը խաւար դարերէ ներկայ սերունդին հասած
դաւանանքներու, աւանդութիւններու եւ նախապաշարու-
մաներու կապանքներէն, լուսաւորելով բոլոր ազգերը Սբ. Գրոց
մշտնջող ուսուցումներովը:

Ի՞նչպէս կը հայրապարտի գրամը. — Միութեանս գոր-
ծունէութիւնը իր սկզբնաւորութենէն ի վեր է որ կամաւոր
նուիրատուութեան գոյացած դրամագումարով յառաջ կը
տարուի: Քանի որ Միութիւնս չահաւիրական կազմակեր-
պութիւն մը չէ, իրեն դրկուած գրամը ոչ թանկարժէք
չէնքեր կառուցանելու կը ծախսէ եւ ոչ ալ իր անձնուէր
գործակիցներուն պաշտօնական թոյակ կամ տնտեսութիւն կը
վճարէ, հապա՛ իր դրամագումար մի միայն Գրքի տպագրութեան
ընդհանուր մարդկութեան հոգեւոր յառաջընթացութեան
մար կը գործածէ ամէն լեզուներով:

2252

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0029133

